

โล่พิลปัญหา—พุทธพยากรณ์

พิมพ์แจก

เพื่ออุปถัมภ์กุศลเจตนา

ของพุทธศาสนิกชนผู้ศึกษาจักรวาล

เพื่อการแล่นออกไปยังผืนนอกแห่งสังสารทุกข์

ในพระรชกาล พ.ศ. ๒๕๑๓

พิมพ์ครั้งแรก ๒,๐๐๐ ฉบับ

สงวนลิขสิทธิ์

โล่พิลปัญหา—พุทธพยากรณ์

พิมพ์แจก

เพื่ออุปลัมภักุศลเจตนา

ของพุทธศาสนิกนิคมังคศึกษาจักรวรรดิ

เพื่อการแล่นออกไปยังฝั่งนอกแห่งสังสารทุกข์

ในพระรัชกาล พ.ศ. ๒๕๑๓

พิมพ์ครั้งแรก ๒,๐๐๐ ฉบับ

สงวนลิขสิทธิ์

"Miss Jo"

คำนำ

ธรรมหมวดท้ายสุดแห่งสุตนิบาต ที่มิชื่อว่าปารายนวรรค
นั้น เป็นหมวดธรรมที่กล่าวถึงสถานการณ และปัญหาแห่ง
พราหมณ์พาวรี และพระพุทธดำรัสตอบปัญหา โดยเฉพาะ
ธรรมหมวดนี้ ที่ถูกแปลออกมาสู่ภาษาไทยแล้ว ได้รับชื่อ
ใหม่ว่า โสฬสปัญหา ๆ ที่แพร่หลายอยู่ในเวลานี้ มีอยู่
หลายล้านวน จำแนกความในแต่ละล้านวน ล้วนแต่ยากที่จะ
กำหนดถือเอาความหมายทั้งนั้น ทั้งนี้เป็นเพราะธรรมใน
หมวดนี้ ล้วนแต่เป็นข้อปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงนิพพานโดยเฉพาะ

ธรรมที่ส่งผู้ปฏิบัติให้บรรลุถึงนิพพาน แม้เป็นธรรมที่ถือ
เอาใจความได้ยากยิ่งอย่างไร ๆ ก็ตาม ย่อมเป็นธรรมที่ควร
ศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการได้ประสูลงถึงความรู้ตามความ
เป็นจริงในสัจธรรมชนิดนี้ ย่อมเป็นประโยชน์ชั้นสุดยอด ซึ่ง
เป็นที่ประสงค์ยิ่งของชาวพุทธศาสนิกผู้ที่มีใจหลุดลอกตัวเอง
เพียงเพื่อ ความ ภาควิ ภูมิ ใจ จอม ปลอม เพราะ คำ นี้ ถึง
สถานการณอันนี้ ในการพิมพ์หนังสือธรรมออกแจกเพื่อให้

สำเร็จเป็นการโต้เถียงแพร่พระพุทธศาสนา ในครั้งนั้น จึงได้เลือก
เอาคำแปลธรรมที่มีชื่อว่าปารายนวรรคนี้เป็นฉบับพิมพ์ และ
ให้ชื่อเรื่องว่า “โสฬสปัญหา — พุทธพยากรณ์” เรื่องนี้
ข้าพเจ้าได้แปลด้วยมุ่งเรียนรู้ธรรมในหมวดนี้เพื่อประโยชน์
ส่วนตัวโดยเฉพาะ และเพื่อประโยชน์ของเพื่อนพุทธศาสนิกผู้
ที่ไม่รู้ภาษาบาลีด้วย

การแปลนี้ แม้ตั้งใจจะแปลเพียงให้ได้ใจความเท่านั้น
ในบาลีปารายนวรรคเท่านั้น แต่เพราะบาลีปารายนวรรค
นี้เป็นคำฉันท์ ในบางตอน เพราะระเบียบในคณะฉันท์
บังคับ ท่านจึงต้องใช้คำพูดที่สั้นและถือเอาใจความยาก ในที่
เป็นปมเช่นนี้ หากจะแปลออกมาเพียงเท่าคำบาลีนั้น ย่อมต้อง
ทำให้ท่านผู้อ่านต้องแปลคำที่ถูกแปลออกมาแล้ววนนอกขึ้นหนึ่ง
ในที่เช่นนี้ เพื่อประโยชน์แก่การถือเอาใจความได้ง่าย

• ข้าพเจ้าจึงได้เก็บเอาคำอธิบายของพระสารีบุตรเถระบ้าง ของ
พระอรธกถาจารย์บ้าง มาแปลผสมเข้าไว้ด้วย แต่ก็อยู่
เพียงส่วนน้อย โสฬสปัญหา — พุทธพยากรณ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้า
กล่าวยืนยันได้ว่า ท่านผู้อ่าน ที่อ่านซ้ำ ๆ และอ่านในตอน

จิตใจสงบ ย่อมต้องไต่ตรองธรรมากหลาย ที่แตกต่างจาก
 ธรรมที่ไต่จากการอ่านโสฬสปัญหา ทุก ๆ สำนวน ที่มี
 แพร่หลายอยู่ในบัดนี้ โสฬสปัญหา — พุทธพยากรณ์ฉบับนี้
 แม้จะได้พยายามแปลให้ได้ใจความตรงตามฉบับบาลีอย่าง
 ไร ๆ แต่ก็คงต้องมีใจความส่วนที่ถ้อยออกมาผิดเพี้ยนไปจาก
 ใจความในคำบาลีอยู่บ้างเป็นแน่ เพราะผู้ถอดคำบาลีที่ยาก
 เช่นนี้ให้ถูกต้องได้โดยครบถ้วน ย่อมต้องอาศัยความรู้ใน
 ภาษาบาลี ในสังขธรรม และในสมาธิภาวนา ที่อยู่ในเกณฑ์
 ดิถีขนาต

อนึ่ง เพื่อให้ได้ทราบประวัติแห่งเรื่องนี้ วัตรจริยา
 และลักษณะ รูปของคาบสในยุคนั้น พอสมควร แก่สถานการณ์
 และเพื่อให้ได้ทราบ **ความหมายที่แท้จริงของอภินิหาร**
 บำเพ็ญจึงได้เก็บเอาข้อความในอรรถกถา ในฎีกา มา
 เรียบเรียงเป็นบทประกอบไว้ในตอนต้น ๒ บท ในที่สุด ๑ บท
 จำแนกความอันทั้งหมด จาก ๓ บทนี้ เป็นคำที่แปลออกมา
 จากบาลีปารายนวรรค

๗

เรื่องน ได้จัดพิมพ์ขึ้นด้วยประโยชน์ ๗๕ % ของ
นิติเผยแผ่ฯ และด้วยทรัพย์สินที่ผู้มีศรัทธาบริจาคเป็นค่าพิมพ์
หนังสือของนิตินี้ เพราะฉะนั้น หงท่านผู้ที่บริจาคทรัพย์ให้
เป็นทุนนอนของนิตินี้ หงท่านผู้ที่บริจาคทรัพย์ร่วมเป็นค่าพิมพ์
หนังสือเรื่องนิตินี้ ทุก ๆ ท่านจึงเป็นผู้มีส่วนได้เป็นเจ้าของ
ธรรมทานนี้ ตามจำนวนทรัพย์สินที่ได้บริจาคขึ้น ๆ

พระภิกษุปาสาทิโก

พุทธสาวกฝ่ายเถรวาท

• วัดราชบพิธ พระนคร

๕ สิงหาคม ๒๕๑๓

สารบาญ

	หน้า
ชีวประวัติย่อของพราหมณ์พาวรี	๑
ดาบส ๘ นิกาย	๔
อชิน มีความหมายอย่างไร	๖
ลำนาคความแฉ่งเรื่อง	๒๑
๑. อธิติปัญหา — พุทธพยากรณ์	๓๓
๒. ติสสเมตเตยยปัญหา — พุทธพยากรณ์	๓๕
๓. ปุณณกปัญหา — พุทธพยากรณ์	๓๖
๔. เมตตคุปัญหา — พุทธพยากรณ์	๓๙
๕. โธตกปัญหา — พุทธพยากรณ์	๔๓
๖. อุปสีวปัญหา — พุทธพยากรณ์	๔๖
๗. นันทปัญหา — พุทธพยากรณ์	๔๙
๘. เหมกปัญหา — พุทธพยากรณ์	๕๓
๙. โตเทยยปัญหา — พุทธพยากรณ์	๕๔
๑๐. กัปปปัญหา — พุทธพยากรณ์	๕๕

๑๑. ขตุกัณฐปัญหา — พุทธพยากรณ์	๕๗
๑๒. ภัทรวรุณปัญหา — พุทธพยากรณ์	๕๘
๑๓. อุทยปัญหา — พุทธพยากรณ์	๖๐
๑๔. โปสาลปัญหา — พุทธพยากรณ์	๖๒
๑๕. โมฆฆราชปัญหา — พุทธพยากรณ์	๖๔
๑๖. ปิงคียปัญหา — พุทธพยากรณ์	๖๕
นิคมนิเทศแห่งโสฬสปัญหา	๖๗
พระพุทธรูปที่พระปิงคียะกล่าวแก่พราหมณ์พาวรี	๖๙
สถานการณ์หลังพุทธพยากรณ์	๗๔
นิชฌายะแห่งพุทธธรรม	๗๙
จำนวนทุนของนิชฌายะแห่งพุทธธรรม	๘๐
รายการในการลงทุน	๘๙
ทุนตั้งขึ้นใหม่	๑๐๐

พระเทพโมลี (ฟิน ปาสาทิโก)

ผู้เรียบเรียงและแปลเรื่อง

โล่พิชิตปัญหา - พุทธพยากรณ์

๔
ทพระภิกษุปาสาทิโก วัดราชบพิธ

แปลออกสู่ภาษาไทย

ชีวประวัติย่อของพราหมณ์พาวรี

พราหมณ์ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการที่ทำให้เกิดมีหวมวด
ธรรมที่มีชื่อว่า “ปารายนะ (ธรรมที่เป็นเครื่องดำเนินเข้าไป
ถึงนิพพาน)” คือ โสฬสปัญหา — พุทธพยากรณ์บนใน
วงกการพระพุทธานัน มีข้อที่ว่ากระไร ท่านมิได้เล่าบอก
ไว้ในคัมภีร์ ในคัมภีร์ ท่านเรียกชื่อพราหมณ์ผู้เพียงว่า
“พาวรี” ตามชื่อตระกูล พราหมณ์ผู้ เป็นชาวโกศลที่เกิด
ในกรุงสาวัตถี เขาเกิดก่อนปีที่พระพุทธเจ้าประสูติหลายสิบปี
บิดาของเขารับราชการในพระเจ้ามหาโกศลราชาธิราชแห่ง
แคว้นกาฬี—โกศล มีตำแหน่งเป็นปุโรหิต ในร่างกายของ
พราหมณ์ผู้ มีลักษณะแห่งมหาบุรุษตามที่ถูกกล่าวไว้ใน
คัมภีร์พราหมณ์ อยู่ ๓ อย่าง คือ มีล้นใหญ่และยาว เมอ

ปรารธนาอาจแลบออกไปได้ถึงจุกและหู ๑ มีขนขาวที่ขดเป็น
 วงกันหอยอยู่ที่หว่างคิ้ว ๑ มีอวัยวะเพศจมอยู่ในฝัก ๑ เมื่อได้
 เรียนจบไตรเพทของพราหมณ์แล้ว พราหมณ์ผู้^{๕๖}นี้^{๕๗}ได้ตั้ง
 โรงเรียนสอนวิชาต่าง ๆ ที่เป็นที่นิยมอยู่ในสังคมในยุคคนบน
 ในกรุงสาวตถิ เมื่อกิจการโรงเรียนนั้นเจริญขึ้น ๆ ได้ค่อยขยาย
 โรงเรียนประเภทที่เป็นสาขาขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง ๑๖ แห่ง
 โรงเรียนที่เป็นสาขาแต่ละแห่ง ๆ ได้มอบให้ศิษย์ชั้นผู้นำคน
 หนึ่ง ๆ ในศิษย์ชั้นผู้นำทั้งหลายเป็นผู้ปกครอง โรงเรียน
 ของพราหมณ์ได้เป็นที่นิยมของคนโดยทั่วไป จึงมีนักเรียน
 มากขึ้นเรื่อย ๆ แม้ปเสนทิกุมาร พระโอรสของพระเจ้ามหา-
 โกศล ก็มาฝากตัวเข้าเป็นนิสิตของโรงเรียนนี้

ในด้านการศึกษา ครองเรือน ในคัมภีร์มิได้เล่าบอกไว้ว่า
 พราหมณ์ผู้^{๕๘}เป็นภรรยาของพราหมณ์^{๕๙}นั้นชื่อว่ากระไร และ
 พราหมณ์^{๕๖}บุตร — ติตา^{๖๐}กคน เมื่อบิดาของพราหมณ์^{๕๗}นั้น
 แก่กรรมแล้ว พระเจ้ามหาโกศลได้ตั้งพราหมณ์^{๕๘}ให้เป็น
 ปุโรหิตในตำแหน่งที่บิดาของเขาดำรงอยู่ นอกจากเขามีความ

เจริญในด้านกิจการโรงเรียนแล้ว ยังมีความเจริญในหน้าที่
ราชการอีกส่วน ๑

เมื่อพระเจ้ามหาโกศลสวรรคตลง ชาวกาสีและชาวโกศล
ได้พร้อมใจกันอภิเษกปเสนทิกุมารขึ้นเป็นราชาธิราชแห่ง
แคว้นกาสีและแคว้นโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลได้บอกร้องให้
พราหมณ์พาวรีดำรงอยู่ในตำแหน่งปุโรหิตนั้นเช่นเดิม ได้
พระราชทานสมบัติทุกสิ่งทุกอย่างบรรดาที่พระชนกได้
พระราชทานไว้ และได้พระราชทานโกศสมบัติส่วนอื่นใน
ฐานะที่พราหมณ์ผู้นั้นเคยเป็นครูอาจารย์ของพระองค์อีกด้วย

ต่อมาเมื่ออายุย่างเข้าวัยชราแล้ว พราหมณ์ผู้นั้นเกิดความ
เบื่อหน่ายในการอยู่ครองเรือน อยากบวชเป็นบรรพชิต เพื่อ
หาโอกาสเพิ่มการปฏิบัติธรรม เป็นการเพิ่มพูนอริยทรัพย์ให้
แก่ตนให้มากยิ่งขึ้น จึงได้ขอลุลาออกจากตำแหน่งปุโรหิต
และขอลาอนุญาตเพื่อการออกบวชเป็นดาบสตามความนิยม
ของสังคมในยุคนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลไม่ทรงอนุญาต
บอกร้องให้คงดำรงอยู่ในตำแหน่งปุโรหิตนั้น เพื่อการ
ช่วยเหลือกิจการบ้านเมืองไปก่อน ได้ทรงวิงวอนให้เห็นความ

จำเป็นในส่วนพระองค์ว่า เมื่อพระชนกสวรรคตแล้ว ได้
 เคารพอาจารย์เหมือนพระชนก ขอย่าเพื่อปลื้กตนออกไปหา
 ความสงบอยู่ในป่า ปลอ่ยให้พระองค์ต้องว่าเหวอยู่เพียงตาม
 ลำพังเลย เมื่อพราหมณ์แสดงความประสงค์จะบวชให้ได้
 พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงเห็นว่าไม่อาจจะห้ามได้ จึงได้อนุญาต
 ให้ออกบวชได้ตามประสงค์ แต่ขอร้องให้บวชอยู่ในราช-
 อุทยานของพระองค์ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้พระองค์มีโอกาสได้
 เยี่ยมเยือนและให้การทะนุบำรุงได้โดยสะดวก มาณพ ๑๖ คน
 ซึ่งเป็นศิษย์ผู้ใหญ่ของพราหมณ์ และศิษย์อื่น ๆ อีกมากมาย
 ได้ตกลงใจออกบวชเป็นดาบสอยู่ในสำนักอาจารย์ด้วย ผู้ที่ออก
 บวชในครั้งนั้น จึงมีจำนวนมาก

ดาบส ๘ นิกาย

นักบวชประเภทดาบสซึ่งอีกโวหาร ๑ เรียกว่า “ฤษี”
 เป็นนักบวชที่เกิดขึ้นในชมพูทวีปมาตั้งแต่บรรพกาลโพ้น ไม่
 มีทางทราบได้ว่าเกิดขึ้นมาตั้งแต่ในยุคไหน ดาบสพวกนี้
 แม้จะได้ออเพศเป็นบรรพชิตประเภท ๑ ต่างจากบรรพชิต

อีกหลายประเภทเหมือนกัน แต่เพราะนักบวชประเภทนี้ ได้มี
 สืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ลัทธิธรรมที่ถูกต้องเป็น
 หลักปฏิบัติจึงแตกต่างกันออกไปมากมายหลายชนิด ชนิดต่าง
 แห่งลัทธิธรรมที่ถูกต้องเป็นหลักปฏิบัตินี้ ได้แบ่งแยกคาบส
 มากหลายออกเป็นนิกายต่างๆ ในยุคศตวรรษที่ ๑ ก่อนพุทธศก
 นั้น ปรากฏว่า คาบสทั้งหมดในชมพูทวีปได้แตกแยกออก
 เป็นนิกายใหญ่ถึง ๘ นิกาย นิกายใหญ่ทั้ง ๘ นิกายนี้ มี
 บางนิกายแตกแยกกันออกเป็นนิกายย่อย ด้วยอำนาจลัทธิธรรม
 ที่ถูกต้องเป็นหลักปฏิบัติคือเป็นพรต เกิดผิดแผกกันในส่วน
 ปลีกย่อยบ้าง ด้วยอำนาจการประพฤติการปฏิบัติในลัทธิธรรม
 ประจำนิกายยิ่งและหย่อนกว่ากันบ้าง นิกายใหญ่ทั้ง ๘ นิกาย
 นั้น มีชื่อต่างกันดังนี้ สปัตตกกริยา อุณฺณจาริกา (บางแห่ง
 เป็นอุณฺณจกริยา) สัมปัตตกาลิกา อนคคิปปกิกกา อัสสมุฏฐิกา
 ทันทลยยกา ปวัตตผลิกา และ วัณฺณมุตตกา

คาบสหรืออุษัน แม้จะมีลัทธิธรรมสำหรับปฏิบัติแตกต่างกัน
 กันถึง ๘ อย่าง แต่ก็ใช้เครื่องแบบแบบเดียวกัน คือใช้หนัง
 ของสัตว์ทมิฬชื่อว่า **อนินะ** ทั่วทุกตาแห่งแล้วเป็นเครื่องแบบ

ห่มปิดกาย ส่วนลักษณะรูปของเครื่องแบบของแต่ละนิกายใน
๘ นิกายนี้ จะเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ท่านมิได้
กล่าวไว้ การใช้หนังของอินะเป็นผ้าห่มนี้ มิใช่ใช้ด้วยมุ่ง
จะให้เกิดความสวยงามโอ้อ่า แต่ใช้ด้วยมุ่งให้เป็นเครื่องแบบ
แสดงเพศ เป็นสิ่งที่ปอน ๆ หาได้ง่าย ทนทานและมลทินกาย
เข้าเกาะจับยาก

อินะ เคยเปลี่ยนมาว่า “เสือเหลือง” บ้าง ว่า
“เสือดาว” บ้าง คำข้อ ๒ คำนี้ แม้จะมีสำเนียง มีตัวอักษร
แตกต่างกัน แต่ก็ใช้เป็นชื่อของเสือชนิดเดียวกัน คือเราใช้
เป็นชื่อของเสือทมิฬนโดยทั่วไปเป็นสีเหลืองเจือดำ และมีจุดที่
เป็นสีดำซึ่งมีลักษณะรูปเหมือนดาวอยู่ที่บริเวณบนนูน เสือ
ชนิดนี้ ชาวอังกฤษเรียกว่า **เลพซาร์ด** (leopard) ลำตัวของ
เสือมีขนาดเล็กเล็กกับลำตัวของสุนัขพันธุ์ไทย หางทั้งตัวของ
เสือนี้ จึงมีขนาดเล็ก ไม่พอที่จะทำเป็นผ้าห่มคลุมร่างกาย
คนที่โตเต็มขีดแล้ว และเสือชนิดนี้ ในที่ทุกแห่งย่อมมีอยู่
เพียงจำนวนน้อยต่อกัน ๆ จึงจะถูกคนฆ่าลงได้เพียงสักตัว
สองตัว คนที่บวชเป็นดาบส เมื่อมีระเบียบให้ต้องใช้หนังเสือ

ชนิดนี้เป็นเครื่องแบบ จะหาหนังสือชนิดนี้ในที่ไหนมาได้
มากพอแก่จำนวนคนที่บวชซึ่งมีอยู่มากกว่ามาก ด้วยเหตุนี้
คำว่า “**อชิน**” จึงเชื่อว่า มิได้ใช้เป็นชื่อของเสือเหลืองหรือ
ของเสือดำแน่ เหตุที่ชาวเราพากันแปลคำว่า “**อชิน**” ว่า
“**เสือเหลือง**” บ้าง ว่า “**เสือดำ**” บ้างนั้น เข้าใจว่า
เพราะไปยึดถือเอาคำว่า “**อชินมहि หนฺณเต ทป**” ใน
สุวรรณสามชาดก เป็นหลักฐาน

คำว่า “**อชิน**” นี้ ได้ตรวจสอบดูความหมายในที่มา
หลายแห่งได้พบความหมายที่ท่านแสดงไว้ ๒ อย่างคือ
อย่างหนึ่งมีความหมายเท่ากับ **จัมม** คือหนังของสัตว์โดย
ทั่วไป อย่างหนึ่งมีความหมายเท่ากับ **อชินมค** คือ มฤคที่มีชื่อที่
ถูกเรียกว่า “**อชิน**” อชิน ในคำว่า “**อชินมहि หนฺณเต
ทป**” นั้น มีความหมายเท่ากับ **จัมม** (หนัง) เท่านั้น คำนี้
เมื่ออยู่ในที่อื่น จะเป็นชื่อของหนังสัตว์อะไรก็ได้ แล้วแต่ตัว
นามที่เป็นเจ้าของ อชิน นั้น เช่น “**อชินมहि หนฺณเต
อชฺคโร**” คำว่า “**อชิน**” ในที่นี้ ย่อมเป็นชื่อของหนังงู
เหลือมไปเป็นต้น แต่คำในสุวรรณสามชาดกนั้นต้องถือว่า เป็น

หนังของทับคือเสือเหลืองหรือเสือดาว เพราะ อชิน ในหนัง
เป็นสิ่งที่อยู่ทิวสทวคอบนนั้น คือคำพูดประโยคนี้มีความ
หมายว่า “เสือดาว จะถูกฆ่าเพราะหนัง (ของตน)”
คำว่า “อชินจम्म” ที่เป็นชื่อแห่งเครื่องแบบสำหรับห่มของ
คาบสนัน ในหลายคัมภีร์ ท่านให้ความเห็นไว้ว่า
อชินมิกจम्म (หนังของมฤคชื่อว่าอชินะ)

ตามหลักฐานที่ได้ค้นพบในที่มากมาย อชิน เป็น
มฤคคือเป็นสัตว์จำพวกบกเอง เป็นสัตว์จำพวกที่มี
ลักษณะรูปร่างอยู่ในระหว่างแพะกับกวาง คือลำตัวคล้ายกวาง
แต่มีเขาแบบเขาแพะ เป็นเขากดง เมื่อเทียบกับขนาดลำตัว
เขาอชินะใหญ่กว่าเขาแพะ อชินะ เป็นสัตว์ประเปรี้ยว
เคลื่อนไหวไปได้โดยรวดเร็ว หนังของอชินะบาง เมื่อถูก
ตากจนแห้งแล้ว อ่อนนุ่มพอใช้แทนผ้าได้ ถ้าฟอกด้วยกรรมวิธี
แบบปัจจุบันนี้ ย่อมใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างผ้าได้มากจน
หนังของอชินะมีขนาดใหญ่ แม้เพียงผืนเดียว ก็มีขนาดใหญ่
พอใช้ทำเป็นเครื่องนุ่งห่มได้ ในคัมภีร์สารัตถทีปนี ท่าน
กล่าวว่า หนังของอชินะอ่อนละเอียด ในการทำเป็น

ลุงสำหรับใช้คลุมเตียงนั่ง — นอน แม้จะเย็บซ้อนกันถึง ๓ ชั้น ก็ยังใช้ได้ อชินะ เป็นสัตว์ทมิฬและน่านมเป็น

อาหารของมนุษย์ อชินะ จึงเป็นสัตว์ของเลี้ยงของประชาชนโดยทั่วไป มีอยู่ในทุกท้องถิ่นในชมพูทวีป เมื่ออชินะเป็นสัตว์ทมิฬอยู่เป็นจำนวนมากในทุกท้องถิ่น หนังก่ออชินะทั้งที่ถูกฆ่าเพื่อเอาเนื้อเป็นอาหาร ทั้งที่ตายเอง ย่อมมีอยู่ในที่ทั่วไปหาได้ง่าย แม้จะมีตาบสเป็นเรือนพันเรือนหมื่น หนังก่ออชินะ ก็มีปริมาณพอแก่ความต้องการ ต่างจากหนังก่อเสือดาว ซึ่งจะหาสนองความต้องการของตาบสเพียงสัก

๑๐ — ๒๐ รูป ก็เชื่อว่าต้องหาได้โดยยากมาก เพราะเสือดาวเป็นจำพวกสัตว์ดุร้าย มีจำนวนน้อย หลบซ่อนอยู่ในป่าลึก ใครได้พบเห็น ย่อมพยายามฆ่า ไม่มีใครเลี้ยงเสือดาวเพื่อขายพันธุ์ ในเมืองหนึ่ง ๆ ถ้าจะมีเสือชนิดนี้อยู่สัก ๕๐ ตัว ก็เป็นจำนวนที่มากเหลือหลายเสียแล้ว ด้วยหลักฐานในที่มากมาย และด้วยเหตุทั้งที่ได้ถูกกล่าวมาแล้วด้วย **อชินะ จึงมิใช่เสือดาวหรือเสือเหลือง** ดังที่ท่านผู้ชำนาญการในบรรพกาลจนกระทั่งในปัจจุบันนี้เข้าใจกันอยู่ **อชินะเป็นมฤคทมิฬที่มีอยู่ในประเทศไทยนี้ หรือแม้ในประเทศ**

ข้างเคียงประเทศไทยมาตั้งแต่ในบรรพกาลโพ้นจนกระทั่งใน
 บัณฑิต อชินะจึงเป็นมฤคที่ไม่มีชื่อที่ถูกเรียกในภาษาไทย แต่
 อชินะนี้มีอยู่ในประเทศทางตะวันตกโดยทั่วไปในประเทศ
 อังกฤษ มีชื่อที่ถูกเรียกว่า แอนทีโลป (antelope) อชินะ
 นี้นั้นมีผิวหนังรวมทั้งขนเป็นสีดำกม เป็นสีอย่างอื่น ๆ ก็มี
 เช่นเดียวกับวัวและควาย ซึ่งมีผิวหนังและขนเป็นสีต่าง ๆ มาก
 หลาย หนึ่งอชินะชนิดสีดำ เป็นที่นิยมของสังคมมากกว่าชนิด
 สีอื่น ๆ เมื่อเจ้าหญิงกัณหาขินาธิตาของเจ้าชายเวสสันดร
 ประสูติ คณะนางข้าหลวงได้เอาแผ่นหนังอชินะสีดำเข้า
 รองรับองค์ เพราะการที่ได้ประสูติลงบนแผ่นหนังอชินะ
 สีดำ จึงได้รับการขนานนามว่า “กัณหาขินา” มฤคที่อยู่ใน
 ในตระกูลเดียวกับอชินะ แต่เกิดมีจุดดำบนตามผิวหนังโดย
 ทั่วไปเหมือนจุดที่เกิดมีอยู่ที่ผิวหนังเสื้อดาว เขาไม่เรียกว่า
 “อชินะ” แต่เขาเรียกว่า “จิตรมิกะ” หรือ “จิตตมิกะ”
 แต่คำนี้ ยังไม่เคยได้พบในคัมภีร์ขนบาลี เคยได้พบแต่ใน
 คัมภีร์ขนอรรถกถา และได้พบเพียงแห่งเดียว

ดาบส ๘ นิกายนั้น แม้มีลัทธิธรรมสำหรับยึดเป็น
 ประทีปสถานแห่งการประพฤติปฏิบัติแตกต่างกันกว่า ๘ ชนิด

แต่ในส่วนเครื่องแบบที่ใช้เป็นเครื่องปกปิดร่างกาย ย่อมมีใช้
ผ้าที่เรียกว่า “**วากจีระ**” ซึ่งมีสีแดง ๒ ผืน และใช้หนึ่ง
อันนั้น ๑ ผืนเหมือนกัน เฉพาะหนึ่งอันนั้น ไม่มีกำหนด
ให้ต้องใช้สอยอย่างนั้นสอยนั้น จะใช้สอยอะไรแล้วแต่ตนชอบ
หรือแล้วแต่จะแสวงหามาได้ และไม่มีกำหนดว่า ต้องตัดเป็น
รูปอย่างนั้นเป็นรูปอย่างนั้น หนึ่งอันนั้นของตาบสสุเมธปรากฏว่า
ยังมีเลื่อมติดอยู่กับแผ่นหนึ่งนั้น การใช้เครื่องนุ่งห่มที่ประกอบ
ด้วยหนึ่งอันนั้น ๑ ผืนเอง ย่อมเป็นเครื่องหมายที่ประกาศ
ออกซึ่งความที่ตนเป็นนักบวชประเภทตาบส ประเภทฤษีแก่
สังคมชาวโลก ตูจการนุ่งห่มไตรจีวร ที่เป็นเครื่องหมายที่
ประกาศออกซึ่งความที่ตนเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนานี้ ต่อ
สังคมชาวโลกนั้น

วากจีระนั้น ในอรรถกถาวิญญู ว่าเป็นผ้าที่ถูกทอขึ้น
มาด้วยเส้นใยของเปลือกไม้ เช่นเส้นใยของเปลือกปอกระเจา
ของเปลือกปอแก้ว เป็นต้น ในอรรถกถาชาดก ว่าเป็นผ้าที่ถูก
ทอขึ้นมาด้วยเส้นของต้นหญ้าอ่อน ๆ เช่นต้นกก เป็นต้น ผ้า
ชนิดนี้ เป็นผ้าชนิดที่เลว มีเนื้อหยาบขนาดกระสอบข้าวสาร

กระสอบน้ำตาล (ถ้าเป็นชนิดดีก็คงมีเนื้อหยาบขนานผ้าที่
สตรีใช้ทำกระโปรงในเวลาขึ้น) หรือเสื้ออ่อน ก่อนแต่จะใช้
เป็นเครื่องแบบ ต้องย้อมสีให้มันสีแดงถึงขนาดเสียก่อน

พิธีกรรมการบวชเป็นดาบสนัน เป็นพิธีกรรมง่าย ๆ
คือใครที่ประสงค์จะบวชเป็นดาบสนัน ต้องหาตำบลบริวารเท่าที่
จำเป็นตามกำหนดในลัทธิแห่งนิกายนั้น ๆ เช่น ผัวากจี่ระ ๒
สีแดง ๒ ผืน หน่อขินะ ๑ ผืน ปันงาหรือไม้แก่น ๑ อัน
ไม้สีไฟ ๑ คู่ คนโทน้ำพร้อมทั้งสาแหรก ๑ กระเช้าห่มขอ
สำหรับแขวน ๑ ไม้เท้า ๑ คานหางหงส์ ๑ เป็นต้น แล้ว
หลีกออกไปจากสังคมชาวบ้าน เข้าไปอาศัยอยู่ในป่า จะอาศัย
อยู่ในถ้ำหรือในบรรณศาลาก็ได้ ครั้นแล้วให้เปลื้องเครื่อง
นุ่งห่มของชาวบ้านออก ครอบผัวากจี่ระ ๒ ผืน โดยนุ่ง ๑
ผืนห่ม ๑ ผืน แล้วเอาหน่อขินะห่มเฉียงปกคลุมทับผัวากจี่ระ
ลงไป เกล้ามวยผมให้ต่งสูงบนเหมือนสวมลอมพอก (ขฎา-
มณฑล) เสียบปันงา หรือบันไม้แก่นเข้าไป เพื่อให้ทรง
ผมทรงรูปอยู่เช่นนั้น แล้วอธิษฐานเพศเป็นดาบสนันนิกายที่
ตนสมัครเป็น บางแห่งกล่าวว่าเมื่อเสร็จพิธีขอเพศด้วยเครื่อง

แบบแล้ว ย่อมสมათานศีล ๕ หรือศีล ๘ ตามระเบียบในลัทธิ
 แห่งนิกายนั้น บางแห่งมิได้กล่าวถึงการสมათานศีลเลย ใน
 กล่าวตามวิธีที่ปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไป เช่นวิธีบวชเป็นตาบส
 ของพราหมณ์สุเมธ เป็นต้น แต่การบวชของเจ้าชายเวสสันดร
 และของเจ้าหญิงมัทรี ในอรรถกถาชาดกกล่าวว่า ครองเครื่อง
 นุ่ง — ห่มเพียง ๒ ผืนเท่านั้นคือเมื่อนุ่งผ้าวกจีระสีแต่งแล้ว ก็
 ห่มหน้จอชินะเฉวียงปากคลุมทับลงไปเลย มิได้กล่าวถึงการ
 ห่มผ้าวกจีระสีแต่งเลย

ตาบส ๘ นิกาย ห่มเครื่องนุ่งห่มแสดงเพศตาบสเหมือน
 กัน มีพรตจริยาแตกต่างกันดัง

๑. **สัปตกริยนิกาย :** ตาบสในนิกายนี้ เมื่อออก
 บวช ย่อมออกบวชพร้อมทั้งครอบครัว ผู้ชาย ย่อมบวชเป็น
 ตาบสหรือเป็นฤๅษี ผู้หญิงย่อมบวชเป็นตาปสี หรือเป็นฤๅษี
 ยังพอใจและเสพเพศเหมือนชนชาวบ้านสามัญ และบริโภค
 อาหารเหมือนชาวบ้าน ต่างจากชาวบ้านเพียงทรงเครื่องแบบ
 ของตาบสและรักษาศีล ๕ (บางรายไม่ปรากฏว่ารักษาศีล ๕)
 เป็นพิธีกรในการเกิด ในการสมรสและในการตาย ฯลฯ ให้

แก่ประชาชน เลี้ยงชีพด้วยการประกอบกิจการงานเช่น กสิกรรม
พาณิชยกรรม เป็นต้น

๒. **อุฏฐาจาริกนิกาย** : ตาบสในนิกายนี้ เมื่อออก
บวช ต้องละบุตร — ภรรยา ออกไปบวชตามลำพังตน มัก
ตั้งสำนักอยู่ในที่ไกลย่านซึ่งเป็นที่อยู่ของคนหมู่มาก ตั้งโรงเรียนสอนวิชาต่างๆ ให้แก่ชุมชน แต่ปฏิเสธไม่รับเงินทองไม่ว่าจะให้นิเวศานะไหน รับแต่อาหารที่เป็นเสบียงกรัง เช่น ข้าวสาร ถั่ว งา เนย เป็นต้น และสิ่งอื่นซึ่งเป็นเครื่องอุปโภค บริโภคโดยตรง ตาบสในนิกายนี้ หุงหาอาหารกินเอง

๓. **สัมปัตตกลาณิกนิกาย** : ตาบสในนิกายนี้ เมื่อออกบวช ต้องละทั้งบุตร — ภรรยา ออกไปตั้งอาศรมอยู่ในป่า เลี้ยงชีพด้วยอาหารที่ได้จากการเที่ยวภิกขาจาร ได้อาหารชนิดใด ย่อมบริโภคมอาหารชนิดนั้น และบริโภคมอาหารเพียงในระหว่างเช้าถึงเที่ยงวัน ตาบสในนิกายนี้ มีที่แตกแยกออกไปเป็นนิกายต่างอีกนิกาย ๑ มีชื่อเรียกว่า **อุตัมปากนิกาย**

ดาบสในนิกายนี้ มีหลักปฏิบัติโดยทั่วไปเหมือนสัมมัตตกาลิก-
นิกาย คือเลี้ยงชีพด้วยอาหารที่ได้มาจากการเที่ยวภิกขาจาร
และบริโภคอาหารเพียงในเวลาเช้าถึงเที่ยงวัน แต่ในตอน
เที่ยวรับภิกษา รับแต่เฉพาะอาหารที่สุกด้วยไฟแล้วเท่านั้น
ไม่ยอมรับอาหารที่ยังมิได้ถูกทำให้สุกด้วยไฟ

๔. อนคิลปภิกกนิกาย: ดาบสในนิกายนี้ เมื่อออก
บวชต้องละบุตร—ภรรยา เข้าไปตั้งอาศรมอยู่ในป่าลึก ๆ
เลี้ยงชีพด้วยใบไม้—ผลไม้ ที่ยังมิได้ถูกทำให้สุกด้วยไฟ คือ
บริโภคแต่ใบไม้สด ผลไม้สด ดาบสในนิกายนี้ มีที่แตกแยก
ออกไปเป็นนิกายต่างด้วยอำนาจหลักปฏิบัติอีกนิกาย ๑ คือใน
การเที่ยวรับภิกษา รับแต่อาหารที่ยังดิบอยู่ แล้วเอามาหุงและ
ปรุงเป็นอาหารสุกเอง คือรับแต่เฉพาะของที่ยังดิบอยู่แล้วเอ
มาทำให้สุกเอง ไม่ยอมรับอาหารที่ถูกทำให้สุกด้วยไฟแล้ว

๕. อัสสัมภิกกนิกาย: ดาบสในนิกายนี้ เมื่อออกบวช
ต้องละบุตรภรรยา เข้าไปตั้งอาศรมอยู่ในป่าลึก ต้องมี
แท่งหินที่มรูปร่างเหมือนม้อและมีเหลี่ยมแหลมคมเป็นบริวาร

ถ้าหาหินเช่นนั้นไม่ได้ ให้ใช้กากบหอยหรือมดกได้เป็นบริวาร
เมื่อหิว ย่อมใช้บริวารนั้นตากเปลือกต้นไม้ที่ยังสดอยู่กินเป็น
อาหาร ไม่บริโภคอาหารอย่างอื่น สมாதานอุโบสถศีลและ
ปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเป็นพรต ตาบสในนิกายนี้ มีที่
แตกแยกออกไปเป็นนิกายต่างอีกนิกาย ๑ คือ **อษมมุฏฐิกนิกาย**
ตาบสในนิกายนี้ ใช้แท่งเหล็กที่มีรูปร่างเหมือนมือเป็นบริวาร
เมื่อหิวย่อมใช้แท่งเหล็กนั้นตากเปลือกต้นไม้ที่ยังสดอยู่กินเป็น
อาหาร ไม่บริโภคอาหารอย่างอื่น ไม่มีการรักษาอุโบสถศีล
และปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเหมือนอัสสัมมุฏฐิกนิกาย

๖. **หัตถลยณิกาย**: ตาบสในนิกายนี้ เมื่อออก
บวชต้องละบุตร—ภรรยา เข้าไปตั้งอาศรมอยู่ในป่าที่ลึก
ไม่มีบริวารเหมือนอัสสัมมุฏฐิกนิกาย เมื่อหิว ย่อมใช้ฟันแทะ
กินเปลือกต้นไม้ที่ยังสดอยู่ซึ่งมีอยู่ในที่เฉพาะหน้า มีการรักษา
อุโบสถศีล และการปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเป็นพรต
ตาบสในนิกายนี้ มีที่แตกแยกออกไปเป็นนิกายต่างอีกนิกาย ๑
คือ **หัตถวักกณิกาย** มีหลักปฏิบัติในการต้องแทะกิน

เปลือกไม้ที่ยังสดอยู่เหมือนต้นตลุมยกนิกาย แต่ไม่มีการต้อง
รักษาอุโบสถศีล และการปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนา
เป็นพรต

๗. **ปวัตตผลิกนิกาย**: ตาบสในนิกายนี้ เมื่อออก
บวช ต้องละบุตร—ภรรยาเข้าไปตั้งอาศรมอยู่ในที่ ใกล้สระ
หรือในที่ใกล้ป่าไม้ ไม่แสวงหาอาหารในที่อื่น ย่อมกินต้น
ราก เถา หัว ใบ ดอก ผลของต้นไม้ในสระหรือในป่าที่
ตั้งอยู่ใกล้อาศรมของตน มีการรักษาอุโบสถศีล และการ
ปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเป็นพรต ตาบสในนิกายนี้ มีที่
แตกแยกออกไปเป็นนิกายต่างอีกนิกาย ๑ คือ **ปวัตตผลโกปี่-**
นิกาย ตาบสในนิกายนี้ มีหลักปฏิบัติในทางต้องใช้ก่อนดิน
ก่อนหินก่อนไม้ขว้างหรือฟาด สอยผลไม้บนต้นไม้ให้หลุดหล่น
ลงมา และกินเฉพาะแต่ผลไม้ที่ตนเองทำให้หลุดหล่นลงมา
เท่านั้น ไม่ยอมกินผลไม้ที่หล่นเอง ที่ถูกทำให้หลุดหล่นลงมา
โดยคนอื่น และของอย่างอื่น ๆ ไม่มีหลักปฏิบัติในการต้อง
รักษาอุโบสถศีลและการปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเป็นพรต

๘. **วันมฤตกนิกราย**: ดาบสนิกายนี้ เมื่อออกบวช ต้องละบุตร—ภรรยา เข้าไปตั้งอาศรมอยู่ในป่าที่ลึก กินแต่ใบไม้ที่หลุดหล่นลงมาอยู่ที่พื้นดินแล้วเท่านั้น ไม่กินของอย่างอื่น มีการรักษาอุโบสถศีลและการปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนาเป็นพรต ดาบสนิกายนี้ มีที่แตกแยกออกไปเป็นนิกายต่างอีกนิกาย ๑ คือ **บัณฑุปลาตินิกาย** ดาบสนิกายนี้ มีหลักปฏิบัติในทางกินแต่ผลไม้และใบไม้ที่เหลืองที่หลุดหล่นลงมาเองเท่านั้น ไม่มีพรตคือการรักษาศีลและการปฏิบัติในพรหมวิหารภาวนา

พราหมณ์พาวรี เมื่อได้รับพระอนุญาตให้บวชเป็นดาบสได้ โดยมีข้อให้บวชอยู่ในพระราชอุทยาน จากพระเจ้าปเสนทิโกศลแล้วจึงได้จัดหาดาบสบริกขารเท่าที่จำเป็น และได้เข้าไปทำพิธีกรรมบวชเป็นดาบสพร้อมทั้งมาณพ ๑๖ คนผู้เป็นศิษย์ผู้ใหญ่ และมาณพอื่นๆ ที่เป็นผู้เป็นศิษย์อีกมากหลาย การบวชนี้ได้บวชเป็นดาบสประเภท **อัญญาจาริกนิกาย** ตั้งโรงเรียนสอนศิลปะวิชาต่างๆ แก่กุลบุตรผู้ที่มีความ

สนใจในการหาวิชาความรู้ ไม่รับเงิน — ทองไม่ว่าในสถานะ
 ใดๆ จากใครๆ เลี้ยงชีพด้วยปัจจัย ๔ ที่พระเจ้าบเสนทิโกศล
 ทรงทะนุบำรุงบ้าง ที่ศิษย์และผู้ ที่เลื่อมใสนำไปบูชานำไปทำ
 บุญบ้าง และเลี้ยงชีพด้วยการออกไปแสวงหาผลไม้ม่า เเง่ไม้
 หักเผือกห้วงมัน อันเกิดเองตามธรรมชาติ ในป่า ตามจริยธรรม
 ของดาบสในนิคายนบ้าง พระเจ้าบเสนทิโกศลได้เสด็จไปทรง
 เยี่ยมเนืองๆ มีความต้องการด้วยสิ่งใด ก็ได้รับพระราชทาน
 สิ่งนั้น สมตามที่ประสงค์

ต่อมา พวกศิษย์ทั้งหลาย ต่างเกิดระอิตระอาใจ ใน
 การที่ต้องอยู่ในที่ที่มีชุมชนมากหลายเข้ามาพลุกพุล่าน จึง
 พร้อมกันเสนอเหตุขัดข้องในการอยู่อาศัยในอุทยานของหลวง
 น และขอให้ย้ายออกไปอยู่อาศัยในย่านที่ไม่มีคนเข้ามา
 พลุกพุล่าน ต่อท่านพาวรีว่า “ชนเชื่อว่า การอยู่ในที่ที่ใกล้
 ต่อนครหลวง ย่อมต้องวนวายอยู่กับชุมชนอยู่ตลอดเวลา หา
 เวลาทำความสงบให้แก่ตนได้ยาก ขอให้พากันย้ายออกไปอยู่
 เสียในภูมิประเทศที่ปราศจากการเข้ามาพลุกพุล่านของชุมชน
 เสียเถิด อันเชื่อว่า การเข้าไปอยู่ในภูมิประเทศ ที่ปราศจาก

การเข้ามาพลุกพล่านแห่งชุมชน ที่ปราศจากการรบกวนของ
เสียงต่างๆ ย่อมช่วยให้บรรพชิตทั้งหลายเจริญขึ้นด้วยคุณธรรม
ของสมณะ ”

ดาบสพาวรีเห็นดีเห็นชอบ ตามข้อเสนอของคณะศิษย์
นั้น เมื่อมีโอกาสดังกล่าวแล้วจึงขออนุญาตขอลาออก
ในพระราชอุทยานนั้นต่อพระเจ้าปเสนทิโกศล และขอทูลลา
ออกไปอยู่ในที่อื่นที่สงบสงัดกว่า แต่พระเจ้าปเสนทิโกศलयัง
ไม่ทรงอนุญาต ทรงวิงวอนขอร้องให้ท่านพาวรีกับคณะศิษย์
อยู่ในราชอุทยานนั้นต่อไป แต่คณะดาบสนั้นยังทูลยืนยัน
ขอลาออกไปอยู่ในที่อื่น ไม่ยอมโอนอ่อนตามพระประสงค์
เมื่อทรงเห็นว่าไม่อาจจะยับยั้งความประสงค์นั้นไว้ได้ พระเจ้า
ปเสนทิโกศลจึงอนุญาตให้ย้ายออกไปได้ตามประสงค์ แล้ว
ได้ทรงมอบเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ กระชาปณ์ให้มาตยผู้หนึ่ง
พร้อมกับพระดำรัสสั่งว่า ดาบสคณะนี้ แสดงความประสงค์จะ
อยู่ ณ ที่ไหน จงขอขออนุญาตจากเจ้าของ แล้วปลูกสร้าง
อาศรมขึ้นให้เพียงพอ ณ ที่นั้น เพื่อให้คณะดาบสนได้อยู่
อาศัยในที่ ที่ตน ๆ ประสงค์

คณะดาบสและคณะฆราวาสของพระเจ้าปเสนทิโกศลได้
 เดินทางลงมาทางทิศใต้ เมื่อขอพบทศนทตั้งอยู่ในระหว่าง
 รัฐอัสสกะและรัฐมุกกะ ทศนทชอบใจแล้ว ได้ปลูกสร้าง
 อาศรมขึ้นเป็นจำนวนมากในพนทสนั่น เมื่ออาศรมจำนวน
 มากหลาย ถูกสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว สถานที่สร้างจึงได้
 กลายเป็นตาศารามขึ้นตั้งแต่ในบัดนั้น พราหมณ์พาวรีได้
 จัดตั้งโรงเรียน สำหรับสอนศิลปวิชาต่าง ๆ แก่ประชาชน
 ในตาศารามแห่งนี้ โรงเรียนนี้ ไม่มีการเก็บค่าเล่าเรียนเป็น
 เงิน — ทอง จากนักเรียน ตามหลักการของดาบสคณะ
 อุนณาจาริกินิภายหลัง ในอรรถกถาเล่าว่า พราหมณ์พาวรีพร้อม
 คณะมาพำนักอาศัย ณ สถานที่นี้ ก่อนเวลาเสด็จออกผนวช
 ของท่านเจ้าชายสิทธัตถะ ๒ ปี

ตำนานความแฉ่งเรื่อง

(ของพระอนันตเถระ)

ดาบสผู้เป็นพราหมณ์ผู้ซึ่งได้ผ่านการเรียนมนต์มาแล้ว
 เมื่อปรารถณานิवासสถาน ซึ่งเป็นที่ไม่พลุกพล่านด้วยหมู่คน

จึงได้ออกจากกรุงสรวดีที่นารีนรมย์ ซึ่งเป็นนครหลวงของ
ชาวโกศล ไปยังถิ่นทางทิศใต้ (ซึ่งมีพราหมณ์ไปบวชเป็น
ดาบสอยู่มาก) ดาบสนนได้พำนักอาศัยอยู่ที่เกาะ^(๑) ในแม่น้ำ
โคธาวรซึ่งเป็นพนทิมอยู่ในระหว่างกลางแห่งรัฐอัสสะกะและ
รัฐมุกกะ (ด้วยอาศัยการเลี้ยงชีพ) ด้วยภิกขาจารและด้วย
การเก็บผลไม้ในป่า ก็เพราะอาศัยดาบสพาวรีนั้นนั้นแหละ
หมู่บ้านจึงได้แผ่ขยายออกไป ดาบสได้ภักษีอาการจากหมู่บ้าน
นั้น (โดยทางราชการยกให้) จึงได้จัดเป็นไทยธรรมมี
ประมาณมาก (สำหรับบริจาคตาน) บริจาคไทยธรรมหมดแล้ว
ได้กลับเข้าไปยังอาศรม

เมื่อดาบสพาวรีนั้นกลับเข้าไปในอาศรมแล้ว ได้มี
พราหมณ์อีกคนหนึ่งมาหา^(๒) พราหมณ์ผู้นั้นมีเท้าฟกช้ำ มี
อาการน่าทุเรศ มีพนักกระโถกด้วยมูลพมมีเศียรเต็มด้วย
ฝุ่นละออง พอเข้าไปถึงดาบสพาวรี กรองขอเหรีญกระชาปณ
๕๐๐ เหยียญ

๑. เกาะนี้เกิดจากแม่น้ำแตกแยกออกเป็น ๒ สาย แล้วกลับไปรวมกัน
เข้าในตอนล่าง ดูกะเกาะที่ปากเกร็ด แต่มีขนาดยาวกว่าเกาะที่
ปากเกร็ด

๒. พราหมณ์นั้นถูกเมียสาวบังคับให้มาขอเงิน เพื่อเอาไปซื้อทาสแบบขุชก

พอพาวรีได้เห็นพราหมณ์นั้น ก็ขอเชิญให้นั่ง ได้
ถามถึงสุขและการปฏิบัติธรรมแล้วได้กล่าวคำขำขันว่า
“ไทยธรรมของเรา ได้ถูกเราบริจาคไปหมดสิ้นแล้ว พราหมณ์
ท่านจงเชื่อเถิดว่า (เดี๋ยวนี้) เราไม่มี ๕๐๐ กระชาปณ์
เสียแล้ว”

พราหมณ์นั้นได้โกหกด้วยการแสดงอาการหลอกลวง
หลายอย่าง แล้วกล่าวคำขู่ให้เกิดความกลัวว่า “คนที่มีความ
เจริญเกินกับท่านถ้าไม่ยอมมอบให้ซึ่งเหรียญกระชาปณ์แก่เรา
ผู้ร้องบออยู่ละก็ ศีรษะของท่านจะต้องแตกแยกออกเป็น
๗ เศษ ในวันที่ ๗”

เพราะได้สับคำของพราหมณ์ ตาบสพาวรีได้เกิดความ
ทุกข์เต็มเปี่ยมด้วยความเศร้าโศกซึ่งเป็นตุลุลุศรเสียบแทงที่
หัวใจ ไม่บริโภคอาหาร ชุบผอมลง ๆ และแม้ใจของเขาผู้
มีจิตที่สมาธิอย่างนั้น ก็ไม่ยินดีในฉันท

เทวดาผู้ใคร่ประโยชน์ ได้เห็นพาวรีผู้หวาดสะดุ้ง ผู้ถึง
ทุกข์ จึงเข้าไปหา แล้วได้กล่าวคำขำขันว่า “พราหมณ์
คนนั้นมีใครรู้จักศีรษะ เขามีความต้องการทรัพย์จึงได้โกหก

เขาไม่มีญาณทั้งในศีรชะ ทั้งในฤทธเป็นเครื่องทำให้
ศีรชะหลุด”

พ. “ท่านผู้ซึ่งถูกเราถามแล้ว ถ้าท่านผู้เจริญรู้อยู่ โปรด
บอกทั้งศีรชะ ทั้งฤทธเป็นเครื่องทำให้ศีรชะหลุดนั้น แก่เรา
เราจะเชื่อฟังคำของท่านน”

เท. “แม้ตราบที่ไม่รู้ธรรมทั้งสองนี้ ไม่มีญาณในธรรม
ทั้งสองนี้ แต่พระพุทเจ้าทั้งหลายผู้ชนะกิเลสแล้วเท่านั้น
ย่อมเห็นธรรมทั้งสอง คือ ศีรชะและฤทธเป็นเครื่องทำให้
ศีรชะหลุดน”

พ. “เมื่อสถานการณเป็นเช่นนี้ ในบัดนี้ ใครในย่าน
แห่งแผ่นดินตอนนี้ ย่อมรู้ ศีรชะและฤทธเป็นเครื่องทำให้
ศีรชะหลุดเล่า? คุณอนทเวดา ขอท่านจงบอกบุคคลนั้นแก่เรา”

เท. “พระมุนี ผู้เป็นเชอพระวงศ์แห่งพระเจ้า
โอกกาเกะ เป็นพระโอรสแห่งเจ้าศากยะ ผู้ชักนำชาวโลก
ไปสู่ความเป็นคนดี ผู้สร้างประทีปแห่งใจแก่ชาวโลก เสด็จออก
(มหาภิเนษกรรมณ) จากนครกบิลพัสดุ์ ในตอนมีพระชันษา

๒๙ ปี พราหมณ์ พระมุนีผู้^๕ นนพระองค์เดียว^๕ เป็น
พระสัมพุทธเจ้าผู้^๕ บรรลุถึงฝั่งแห่งธรรมทั้งปวง^๕ บรรลุถึงนิพพาน
ซึ่งเป็นที่สุดสลายแห่งกรรมทั้งปวง ทรงหลุดพ้นจากกิเลส จาก
กองทุกข์ เพราะอุปธิสูญสิ้นไป พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์
นั้น^๕ เป็นพระพุทธรูปเจ้าผู้มีจักขุที่เห็นแจ้งในธรรม ทรงแสดง
ธรรมแล้วในโลก ท่านจึงไปกราบทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น^๕ ว่า พระองค์จักทรงขบ^๕แจ้งธรรมทั้งสองข้อนั้น
แก่ท่าน”

ดาบสพาวรี พอได้ยินคำว่า “พระสัมพุทธเจ้า”^๕ ก็มี
กายและจิตกลับฟูขึ้น มีความเศร้าโศกลดน้อยลง และได้ปฏิบัติ
ที่^๕ กำลังแรง พาวรีผู้มีกายและจิตฟูขึ้นแล้วนั้น^๕ ตีใจเกิด
โสมนัสแล้ว จึงถามเทวดานั้นว่า “ภูมิภาคติ^๕ เป็นสถานที่
เรา^๕ทั้งหลายพึงไปบังคมพระสัมพุทธเจ้าผู้^๕ สูงสุดในมนุษย์
ภูมิภาคนั้น^๕ ซึ่งมีพระสัมพุทธเจ้าผู้^๕ เป็นที่^๕ พึ่งของชาวโลกกำลัง
ประทับอยู่ (ขอถามหน่อยว่า) คือหมู่บ้านไหน คือนิคมไหน
หรือคือชนบทไหน ?”

เท. “ภูมิภาคนั้นกำลังเป็นที่ประทับอยู่แห่งพระพุทธเจ้า
ผู้ทรงชนะกิเลส ผู้มปัญญามาก ผู้มีปัญญาที่ประเสริฐ
และลึกซึ้ง นน คือนครหลวงแห่งแคว้นโกศลชื่อว่าสาวัตถี
พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นเป็นพระโอรสแห่งเจ้าศากยะ ไม่มี
ใครเทียมถึง ไม่มีอาสวะ เป็นบุคคลผู้ประเสริฐ ทรงรู้จัก
ฤทธิ์เป็นเครื่องทำให้ศรัทธาหลุด”

ถัดจากเวลาที่ได้ฟังคำของเทวดานั้น ตาบสพาวรีได้
ร้องเรียกศิษย์ทั้งหลายที่สืบพรหมณที่ ได้ผ่านการเรียนมนต์
มาแล้วว่า “ดูก่อนมาณพทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงมานี้ เรา
จักบอก ท่านทั้งหลายจงฟังคำของเรา อาการมีปรากฏขึ้นใน
โลกแห่งพระสัมพุทธเจ้าพระองค์ใดนี้ ชาวโลกได้โดยยาก
เสมอมา ในวันนี้เราได้สดับข่าวว่า ‘พระสัมพุทธเจ้าพระองค์
นั้นทรงอุบัติขึ้นมาในโลกแล้ว’ เธอทั้งหลายจงรีบไปยังกรุง
สาวัตถี แล้วจงเฝ้าเยี่ยมพระพุทธเจ้าผู้สูงสุดในมนุษย์”

มา. “ท่านพรหมณ์ พวกกระผมเห็นพระพุทธเจ้าแล้ว
จะพึงรู้ได้ในทันทีอย่างไรว่า ‘พระสมณะองค์นั้นเป็น

พระพุทธเจ้า' เล่า? โปรรตขแจ่งแก่พวกกระผมผู้ไม่รู้จัก ตาม
 ประการที่พวกกระผมพึงรู้จักพระสมณชน

พว. “แท้จริง ลักษณะแห่งมหาบุรุษทั้งหลายได้มาแล้ว
 ในมนต์ทั้งหลาย และลักษณะแห่งมหาบุรุษนั้น ทั้งหมดมีอยู่
 ๓๒ ประการ ท่านได้กล่าวไว้อย่างแจ่มแจ้งโดยลำดับ บุคคลใด
 มีอวัยวะต่าง ๆ ที่คุ้มกันเข้าเป็นร่างกาย ที่ประกอบด้วย
 ลักษณะแห่งมหาบุรุษเหล่านี้ บุคคลนั้นย่อมมีคติเพียงสอง
 เท่านั้น แต่ไม่มีคติที่ ๓ เลย คือถ้าบุคคลนั้นอยู่ครองเรือนไซ้
 บุคคลนั้นชนะโดยเด็ดขาดแล้ว ย่อมปกครองแผ่นดินด้วย
 ประศาสนธรรมที่เป็นธรรมที่ปราศจากการรีดไถเอาทรัพย์สิน
 หักโดยตรงทั้งโดยอ้อม การเมียนดี การทำร้ายด้วยศัสตรา และ
 ถ้าบุคคลนั้นเข้าถึงเพศบรรพชิตที่ไม่มีบ้าน จากเพศฆราวาส
 หมดบ้านไซ้ บุคคลนั้นย่อมเป็นพระอรหันตสัมพุทธเจ้าที่เบต
 กิเลสที่ปกปิดบังปัญญาออกไปได้หมด ที่ไม่มีบุคคลอื่นที่
 ยอดยิ่งกว่า เธอทั้งหลายจงกราบทูลถามถึงชาติ ตระกูล
 ลักษณะ สิ่งนอกคือมนต์ ศิษย์ของเรา และศรัทธาและฤทธิ์
 ที่เป็นเครื่องทำให้ศรัทธาหลุด เพียงด้วยใจ ถ้าพระศาสดายืน

จักเป็นพระพุทธรูปเจ้าผู้ทรงเห็นสิ่งทงปวงด้วยญาณที่ไม่มีอะไร
ปิดกั้นไขว่ ปัญหาทั้งหลายที่พวกเธอกราบทูลถามด้วยใจ ท่าน
จักตอบด้วยคำพูด”

ดาบสพาวรรณศิษย์ที่เป็นพราหมณ์ ๑๖ คน คือ อชิตะ ๑
ติสสเมตเตยยะ ๑ ปุณณกะ ๑ เมตตคุ ๑ โธตกะ ๑ อุปสีวะ ๑
นันทะ ๑ เหมกะ ๑ ๒ คนชื่อว่าโตเทยยะ ๑ กัปปะ ๑
ชตุกัณฐิ ผู้เป็นบัณฑิต ๑ ภัทราวุธะ ๑ อุททะ ๑ ไปสาละ
ผู้เป็นพราหมณ์อีก ๑ โมฆราชะ ผู้มีปัญญา ๑ ปิงคิยะผู้แสวง
หาขัณ्डกันใหญ่ ๑ ศิษย์ทง ๑๖ คนน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้อน
วาสนาในกาลก่อนอบรมแล้ว เฉพาะคน ๑ เป็นเจ้าคณะ ๑
เป็นผู้รู้จักของชนทั้งปวง เป็นผู้มปัญญา ยินดีในฉานมีการ
เจริญฉานเป็นปกติ ศิษย์ผู้ใหญ่ทง ๑๖ คนน สดับคำของ
ดาบสพาวรรณแล้ว ได้กราบทพาวรรณ และกระทำปทักษิณพาวรรณ
แล้วเกล้าสมนเป็นทรงเทริด และครองหน้่อชินะแล้ว
ทงหมดได้ออกเดินทางบ่ายหน้าไปทางทิศอุดร ในครั้งนั้น ได้
เข้าไปยังที่ต่งแห่งเมืองมุกะกรงมาหิสสตี และแม้กรงอุบเขน
เมืองโคณฑะ เมืองเวทิสสา เมืองทฆบอว่าวนศราวสตี ออกทง

เมืองโกสัมพี เมืองสาเกต กรุงสาวตถที่เป็นนครที่รุ่งเรืองที่สุด
เมืองเสตัพพะ กรุงกบิลพัสดุ์ กรุงกุสินารา กรุงปาวา เมือง
โกคนคร กรุงเวสาลี และกรุงราชคฤห์ที่เป็นนครหลวงของ
แคว้นมคธ และได้เข้าไปยังป่าสาณกเจตียซึ่งเป็นรมณีสถาน
ที่เป็นที่รื่นรมย์แห่งใจ มาณพทั้ง ๑๖ คนนั้น ได้รับขึ้นไปยัง
ภูเขาคูเขมา เหมือนบุคคลที่ระหายนารบตมนาทเขิน เหมือน
นายพาลที่รีบฉวยเอาลาภที่ใหญ่ และเหมือนคนที่ถูกความ
ร้อนแสบเผา รีบเข้าไปยังร่มไม้ ฉะนั้น

ก็ในตอนนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า กำลังประทับนั่งอยู่
ณ เบื้องหน้าภิกษุสงฆ์ แสดงธรรมแก่ภิกษุทั้งหลายอยู่ เหมือน
สีหะกำลังแผดเสียงอยู่ในป่า ฉะนั้น อชิตะได้เห็น
พระสัมพุทธเจ้าผู้ ซึ่งเหมือนดวงอาทิตย์ที่กำลังทอแสงสว่างจ้า
ออกมา ผู้ ซึ่งเหมือนดวงจันทร์อันเป็นไปอยู่ในวันเพ็ญ ซึ่งเข้า
ถึงความสุกสว่างเต็มทีในทันทีนั้น เขาก็ได้เห็นลักษณะกายที่
ครบถ้วน ที่พระกายของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จึงได้ยืนเฝ้า
ณ ส่วนสุดท้ายนั้น มัจฉชนบาน ได้กราบทูลถามปัญหา
ที่กล่าวก่อนในใจว่า “ขอพระองค์โปรดตรัสพยากรณ์ชาติ

ตรัสพยากรณ์ตระกูลพร้อมทั้งลักษณะกาย ตรัสพยากรณ์การ
บรรลุลถึงความสำเร็จในมนต์ทั้งหลายของท่านพราหมณ์ ศิษย์
จำนวนเท่าไร อันท่านพราหมณ์กล่าวสอนอยู่ ?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “พราหมณ์มีอายุ
๑๒๐ ปี เขาชื่อว่าพาวรี โดยนามสกุล เขามีกายที่มีมหาปรีส-
ลักษณะ ๓ อย่าง บรรลุลถึงฝั่งแห่งไตรเพท (อิรุพเพท ยชูปเพท
และสามเพท) บรรลุลถึงความสำเร็จในธรรมของตน คือใน
มหาปรีสลักษณะพยากรณ์ศาสตร์ ๑ ในอิติहाสศาสตร์ พร้อมทั้ง
นิมิต्तศาสตร์ และเกณฺฑศาสตร์ ๑ และสอนศิษย์ ๕๐๐ คน”

๑. “ข้าแต่พระองค์ผู้สูงสุดโนมนุชย์ ผู้ตัดตัณหาได้หมด
สิ้น ขอพระองค์โปรดข้แจ้งความชัดเจนแห่งลักษณะกายของ
ท่านพาวรี ข้าพระบาทอย่าได้มีความสงสัย (ต่อไป)”

ภ. “พาวรีบดหน้าด้วยลิ้นได้ เขามีอุณฺณาโลมที่หว่าง
คิ้ว องค์กำเนิดของเขาตั้งอยู่ในฝัก ถูกก่อนมาณพ ท่านจงรู้
อย่างนี้”

๑. “ชนทั้งปวงเมื่อไม่ได้ยินปัญหาใดๆ ที่ถูกใครกราบทูลถามเลย แต่กลับได้สดับฟังการทรงตอบปัญหา เกิดโสมนัสขึ้นแล้ว ย่อมกระทำการประณมมৌคิตพิศวงอยู่ว่า ‘พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็นเทพ หรือเป็นพรหม หรือแม่เป็นท้าวสุขุมบดีผู้มีนามว่าอินทะอะไรหนอ เพราะเมื่อเขากราบทูลถามปัญหาด้วยใจ แต่คำที่เป็นปัญหานั้นกลับประจักษ์แจ้งกะพระองค์ ซึ่งเป็นที่น่าพิศวงว่าเป็นผู้วิเศษอะไร’ ท่านพาวรย่อมซักถามถึงศรัทธะ และถุทธซึ่งเป็นเครื่องหมายให้ศรัทธะหลุดออก ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงแสวงหาซึ่งพระคุณขอพระองค์ โปรดตอบปัญหานี้ ขจัดออกซึ่งความสงสัยของพวกข้าพระบาททั้งหลาย”

ภ. “ท่านจงรู้อย่างนี้ : อวิชชา (การไม่รู้ในอริยสัจจะ ๔) เป็นศรัทธะ (เป็นประธานแห่งสังสาร) วิชชา (การรู้อริยสัจจะ ๔) ที่ประกอบด้วยศรัทธา สติ สมาธิ ฉันทะ (ความเป็นผู้พอใจในความเป็นผู้ทำ) และวิริยะ เป็นถุทธเครื่องหมายให้ศรัทธะหลุด (คือทำให้สังสารสิ้นสุด)”

ในตอน^๑ที่การตอบปัญหาจบลงนั้น มาณพมีความปลาบ
ปลมมาก ยึดตนขึ้น กระทำหนังสือขึ้นจะฉวยงบ่าแล้วได้หมอบ
ศีรษะลงไปท^๒พระบาท แล้วกล่าวคำลา (ที่แปล) ว่า “ข้าแต่
พระองค์ผู้พันทุก^๓ ผู้เป็นดวงจักษุของชาวโลก ท่านพาวรี
พร้อมทั้งศิษย์ทั้งหลาย ต่างมีจิตผูก^๔ มีใจขึ้นบาน ย่อม
ถวายอภิวาท^๕ของพระบาทของผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงเจริญ”

ภ. “ขอพราหมณ์พาวรีพร้อมทั้งศิษย์ทั้งหลาย จงเป็นผู้
บรรลุลงสู่^๖เถิด ตูก่อนมาณพ แม้ท่าน^๗ก็จะเป็นผู้บรรลุลงสู่^๘
ด้วย จงดำรง^๙ขี้อยู่ตลอดกาลนาน ก็พระตถาคตได้ให้โอกาส
แก่ท่านทั้งหลายแล้ว ท่านทั้งหลายจงถามเกิด^{๑๐}ซึ่งความสงสัยอัน
เป็นที่ปรารถนาเพื่อจะถามอยู่ในใจ ไม่ว่าจะ^{๑๑}เป็นชนิดใด ๆ
ทุก ๆ ชนิด ทั้งของพาวรี ทั้งของท่าน ทั้งของศิษย์ ทั้งปวง”

อชิตมาณพ ผู้อันพระสัมพุทธเจ้าประทานโอกาสแล้ว
นั่งประนมมืออยู่ ได้กราบทูลถามปัญหาข้อที่ ๑ กระพระ-
ตถาคต ณ ปาสาณกเจดีย์นั้น

๑. อธิติปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุชิตะกราบทูลถามว่า “อะไรเป็นผู้ครอบ
ขังสัตว์โลกไว้ สัตว์โลกไม่รู้งเรื่องเพราะอะไรเป็นเหตุ พระองค์
ตรัสว่าอะไรเป็นผู้ผูกมัดสัตว์โลกนั้นไว้ อะไรเป็นภัยที่ใหญ่
ของสัตว์โลกนั้น ?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนอชิตะ อวิชชา
เป็นผู้ครอบขังสัตว์โลกไว้ สัตว์โลกไม่รู้งเรื่องขึ้น เพราะความ
ตระหนี่เป็นเหตุ เพราะความประมาทเป็นเหตุ พระตถาคต
กล่าววาทัณหาเป็นผู้ผูกมัดสัตว์โลกนั้นไว้ ทุกข์เป็นภัยที่ใหญ่
ของสัตว์โลกนั้น”

อ. “ธรรมทั้งหลาย (ตัณหา ทิฏฐิ กิเลส ทุจริต
และอวิชชา) ที่เหมือนกระแสน้ำ ย่อมไหลเข้าไปที่อารมณ์
ทงปวง สัตว์โลกย่อมใช้ธรรมอะไรเป็นเครื่องสกัดกั้นขงธรรม
ทั้งหลายที่เหมือนกระแสน้ำไว้ได้ โปรดตรัสบอกธรรมเครื่อง
สกัดกั้นขงธรรมทั้งหลายที่เหมือนกระแสน้ำ (และ) ธรรม
อะไรย่อมเป็นเครื่องทำให้ธรรมทั้งหลายที่เหมือนกระแสน้ำ
เหือดจกไป?”

ภ. “อชิตะ สัตว์โลกย่อมสกตกันซึ่งกรรมทั้งหลาย
ที่เหมือนกระแสน้ำในโลกนี้ได้ด้วยสติ พระตถาคตย่อมกล่าว
ซึ่งสตินนนั้นเทียบว่าเป็นกรรมเครื่องสกตกันซึ่งกรรมทั้งหลาย
ที่เหมือนกระแสน้ำ และปัญญาย่อมเป็นเครื่องกระทำให้กรรม
ทั้งหลายที่เหมือนกระแสน้ำเหล่านั้นขาดสูญ”

อ. “ข้าแต่พระองค์ผู้พ้นทุกข์แล้ว ขอพระองค์ผู้
ข้าพระบาทได้กราบทูลถามแล้ว โปรดทรงตอบปัญหาข้อนี้ว่า
‘ทั้งปัญญา แม่ทั้งสติ ทั้งนาม — รุปย่อมเข้าไปดับลง ณ ที่
ไหน?’”

ภ. “ดูก่อนอชิตะ ปัญหาที่ท่านได้ถามแล้วนั้น พระ-
ตถาคตย่อมตอบแก่ท่านว่า เพราะวิญญาณ (ที่สัมปยุตด้วย
กุศล — อกุศลเจตนา) ดับลง ปัญญาและสติทั้งสองน้อมดับลง
ในที่ที่เป็นที่ดับลงโดยสิ้นเชิงแห่งนามและรูป (แห่งขันธ ๕)”

อ. “ข้าแต่พระองค์ผู้พ้นทุกข์แล้ว ข้าพระบาทได้กราบทูล
ถามพระองค์ผู้เป็นบัณฑิตแล้ว ขอพระองค์โปรดชี้แจงซึ่ง
อาการประพฤติกกรรมของพระอรหันต์ผู้รู้ชัดในธรรมแล้ว ๑
ของพระเสกขบุคคลซึ่งมีอยู่ในโลกนี้มาก ๑ แก่ข้าพระบาท”

ภ. “บุคคลผู้ทำลายกิเลสแล้วไม่พึงกำหนดในกาม
ทั้งหลาย ไม่พึงมีใจเป็นเหตุเศร้าหมอง พึงฉลาดต่อธรรม
ทั้งปวง พึงมีสติเป็นไปด้วยดี”

๒. ติสสเมตเตยยปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุติสสเมตเตยยะได้กราบทูลถามว่า “ใครเป็นผู้
สันโดษคือพอใจแต่ในสิ่งที่เป็นของของตนในโลกนี้ ใครไม่
มีอาการหวนไหว ใครรู้ที่สุดทั้งสอง (คืออดีตและอนาคต)
รู้ท่ามกลาง (คือปัจจุบัน) ด้วยปัญญาแล้ว ย่อมปลีกออก
ไปได้ คนเช่นไร พระองค์ตรัสเรียกว่ามหาบุรุษ ใครกำวลง
ค้นหาซึ่งเป็นเครื่องร้อยรัดในโลกนี้ออกไปได้?

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “บุคคลผู้ทำลายกิเลส
ได้แล้วมีความประพจน์วันชาติในกามทั้งหลาย ปราศจาก
ค้นหา มีสติตลอดกาล ตรัสรู้ธรรม ตบกิเลสแล้ว (คือผู้
สันโดษ) บุคคลผู้ทำลายกิเลสได้แล้วนั้น ย่อมไม่มีอาการ
หวนไหว บุคคลผู้ทำลายกิเลสได้แล้วนั้น รู้ที่สุดทั้งสอง รู้ท่าม

กลาง ด้วยปัญญาแล้ว ย่อมปลื้มตนออกไปได้ บุคคลผู้ทำลาย
กิเลสได้แล้วนัน พระตถาคตเรียกว่ามหาบุรุษ บุคคลผู้ทำ
ลายกิเลสได้แล้วนัน ก้าวล่วงตณหาซึ่งเป็นเครื่องร้อยรัดในโลก
นี้ออกไปได้”

๓. ปุณณกปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุปุณณกะกราบทูลว่า “ข้าพระบาทมีความ
ต้องการด้วยปัญญา จึงได้มาเฝ้าพระพุทธเจ้าผู้ ไม่มีความหวั่น
ไหว ผู้ทรงเห็นเหตุซึ่งเป็นที่เกิดและเป็นที่เป็นไปแห่งกุศล
และอกุศล มนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้ คือ ฤๅษี กษัตริย์ พราหมณ์
เป็นอันมาก อาศัยอะไรจึงได้แสวงหาไทยธรรม (มาบวบสรวง)
แก่เทวดาทั้งหลาย ? ข้าพระบาทย่อมกราบทูลถามเนอความ
แห่งค่านัน ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า
โปรดตรัสเนอความแห่งค่านัน แก่ข้าพระบาทเถิด”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนปุณณกะ มนุษย์
ในโลกนี้ เหล่านัน ไม่ว่าจะเป็ณฤๅษี จะเป็ณกษัตริย์ จะเป็ณ

พราหมณ์ใดๆ เป็นอันมาก เมื่อหวังเป็นด้วยประการนี้ (ความเป็นตามปรารถนา) จึงได้แสวงหาไทยธรรม (มาบวสฺสรว) แก่เทวดาทั้งหลาย อาศัยความทรมโทรมแห่งร่างกาย จึงได้แสวงหาไทยธรรม (มาบวสฺสรว) แก่เทวดาทั้งหลาย”

ป. “มนุษย์ทั้งหลายในโลกนี้ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นฤๅษีจะเป็นกษัตริย์ จะเป็นพราหมณ์ใดๆ เป็นจำนวนมาก ได้แสวงหาไทยธรรม (มาบวสฺสรว) แก่เทวดาทั้งหลาย ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้สิ้นทุกข์แล้ว มนุษย์ผู้ได้บวสฺสรวเทวดาเหล่านั้น ชื่อว่าเป็นคนที่ไม่ประมาทในแนวปฏิบัติ ได้ล่วงพ้นชาติและชราไปแล้วหรือ? ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอพระองค์โปรดชี้แจงเนื่อความที่ข้าพระบาทกราบทูลถามพระองค์นี้แก่ข้าพระบาท”

ภ. “มนุษย์เหล่านั้น กระหายจะได้กามสมบัติอยู่ ย่อมกล่าวสรรเสริญทาน ผลของทาน เปล่งวาจาเพื่อได้กามสมบัติอยู่ ย่อมบริจาทาน มนุษย์เหล่านั้นอาศัยกามสมบัติที่จะพึงได้ จึงกล่าวคำที่ได้กามสมบัติอยู่เนื่อง ๆ พระตถาคตกล่าวว่า

มนุษย์เหล่านั้นน้อมใจลงในการบริจาทาน แต่ (พร้อม ๆ กัน) ก็ถูกความกำหนัดในภพข้อมไว้ หาได้ข้ามพ้นชาติและชราออกไปได้ไม่”

ป. “ข้าแต่พระองค์ผู้สันทุกข์แล้ว ถ้ามนุษย์ผู้ทนน้อมใจลงในการบริจาทานเหล่านั้น หาได้ข้ามพ้นชาติและชราออกไปได้ด้วยการบริจาทานทั้งหลายไม่แล้วไซ้ ข้าแต่พระองค์ผู้สันทุกข์แล้ว เมื่อสถานการณเป็นเช่นที่ตรัสแลวนั้น บดินใครเล่าในเทวโลกและมนุษย์โลกได้ข้ามพ้นชาติและชราออกไปได้แล้ว ? ข้อความที่ข้าพระบาทกราบทูลถามแลวนั้น ขอพระองค์โปรดชี้แจงแก่ข้าพระบาทเถิด”

ภ. “ดูก่อนปณณกะ บุคคลใดไม่มีกิเลสที่เป็นเหตุให้โหมเล่นไปในโลกไหน ๆ เพราะได้พิจารณาเห็นธรรมในภายนอกและธรรมในภายในในโลก บุคคลนั้นเป็นคนที่สงบแล้ว ปราศจากบาปที่เป็นเหมือนควันไฟ หมตกิเลสที่เป็นเหตุให้เดือดร้อน หมตตัณหา พระตถาคตกล่าวว่า เขาได้ข้ามพ้นชาติและชราออกไปได้แล้ว”

๔. เมตตคุปญฺหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุเมตตคุได้กราบทูลถามว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ขอบพระองค์โปรดตรัสข้แจ้งข้อความที่ข้าพระบาทจะกราบทูลถามพระองค์แก่ข้าพระบาท ข้าพระบาทสำคัญพระองค์ว่า ทรงบรรลู่ถึงญาณในมรรคแล้ว ทรงยังพระองค์ให้เจริญแล้ว ทุกข์ทั้งหลายในโลกไม่ว่าจะเป็นชนิดใด ๆ ซึ่งมีอยู่มากหลาย เหล่านั บังเกิดข้ขึ้นมาแล้วจากอะไร?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนเมตตคุ พระตถาคตผู้ซึ่งถูกท่านถามถึงเหตุที่เป็นแดนเกิดของทุกข์ จักกล่าวเหตุนี้ตามท้รอยู่แก่ท่าน ทุกข์ทั้งหลายในโลกซึ่งมีอยู่มากประการ ไม่ว่านัจะเป็นชนิดใด ๆ ย่อมบังเกิดขึ้นมาโดยมีอุปธิ(๑) เป็นเหตุ คนที่มีอวิชชาซึ่งกระทำอุปธิขึ้นมาท้ช้ว่า ยังเป็นคนหลงอยู่ ย่อมต้องถึงทุกข์อยู่ เรื่อยไป เพราะฉะนั้นบุคคลผู้รู้ อยู่ เมื่อพิจารณาเห็นว่า ทุกข์มีอุปธิเป็นแดนเกิดแล้ว ก็ไม่ควรกระทำอุปธิขึ้นมา”

๑ อุปธิมีอยู่ ๑๐ อย่าง คือ ตัณหา ทิณฺฐิ กิเลส กรรม ทุจริต อาหาร ปฏิมะ อุปาทินนธาตุ ๔ อาขตนะภายใน ๖ วิญญาณ ๖

เม. “ข้าพระบาททั้งหลาย ได้รับพระดำรัสตอบปัญหา
 ข้าพระบาททั้งหลายได้กราบทูลถามนแล้ว ข้าพระบาท
 ทั้งหลายขอประทานกราบทูลถามพระองค์ถึงปัญหาอย่างอื่น
 ขอเชิญพระองค์โปรดตอบปัญหานี้ บุคคลผู้มีปัญญา่อม
 ข้ามพ้นโณมกิเลส ขาติ ขรา และความเศร้าโศก การ
 ร่ำร้องให้ ออกไปได้ ด้วยอาการอย่างไร ? ข้าแต่พระมุนี
 ขอประทานโอกาส โปรดตรัสตอบปัญหานี้ แก่ข้าพระบาท
 เพราะพระองค์ได้ทรงทราบธรรมนแล้ว ตามประการ
 อย่างน”

ภ. “ดูก่อนเมตตคุ เพราะได้รู้ธรรมใด บุคคลพึงข้าม
 พ้นไฉซึ่งตณหาที่ข้ามไปในโลก เป็นผู้มีสติสำเร็จวิริยาบถ
 อยู่ พระตถาคตจะกล่าวขแจ้งธรรมนแก่ท่าน อย่างที่ท่าน
 ไม่ต้องเชื่อด้วยอาการ ๑๐ (เชื่อดำรา เชื่อคน เชื่อด้วยการ
 เดาสุ่มเอาเอง) ในธรรมที่ถูกท่านได้เห็นแจ้งแล้ว (น)”

เม. “ข้าแต่พระองค์ผู้แสวงหาซึ่งคุณอันใหญ่ ก็เพราะ
 ได้รู้ธรรมอันใดแล้ว บุคคลพึงข้ามพ้นไฉซึ่งตณหาที่ข้ามไป

ในโลก เป็นผู้มั่งคั่งสำเร็จอริยาบถอยู่ ธรรมอันนั้นเป็นธรรม
ที่สูงส่งอย่างแท้จริง ย่อมเป็นธรรมเป็นที่ชื่นชมพอใจเป็น
อย่างยิ่ง แห่งข้าพระบาท”

ภ. “ดูก่อนเมตตัญญู ท่านผู้ทักาลงรู้ทั่วถึงอยู่ซึ่งธรรมไม่ว่า
จะเป็นชนิดใด ๆ ในเบื้องบนในเบื้องล่าง และแม้ในเบื้อง
ขวางซึ่งเป็นท่ามกลาง จงสลัดทิ้งเสียซึ่งตัณหาที่เป็นเหตุให้
เพิลิดเพิล้นพอใจ ซึ่งทวิฏฐิที่เป็นเหตุให้ยึดถือนั้น และซึ่ง
วิญญาน (ที่เป็นผู้ปรุงรสภาพใหม่) ในทงสามภุมินนั้น เพราะ
บุคคลผู้เช่นนั้นไม่พึงตั้งตนในภพอีก บุคคลผู้มีธรรมอย่างนั้น
เป็นเครื่องอยู่ ประพฤติเป็นผู้ตอยทำลายกิเลสอยู่ ละตัณหา
และทวิฏฐิซึ่งเป็นเหตุ (ให้ยึดถือว่า) เป็นของเราได้แล้ว พึง
เป็นผู้ตรัสรู้ ละทุกขคือชาติและชรา และทุกขคือความเศร้า
โศกและการร่ำร้องให้ไต่ในอัตภาพนั้นคนเดียว”

เม. “ข้าแต่พระโคตมะ พระดำรัสของพระองค์ผู้แสง
ซึ่งพระคุณอันใหญ่ ย่อมเป็นที่ชื่นชมพอใจยิ่งแห่งข้า
พระบาท พระดำรัสของพระองค์นั้น ได้ประกาศแล้วเป็นอย่างดี

ซึ่งพระนิพพานที่ปราศอุปธิ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระ
องค์ได้ละทุกข์แล้วโดยแน่นอนแน่ เพราะพระองค์ได้ตรัสรู้
ธรรมแล้ว ตามประการอย่างนั้น ข้าแต่พระมุนี อนึ่ง แม่
ชนทั้งหลายที่พระองค์พึงตรัสสอนโดยไม่ขาดสาย ก็พึงละทุกข์
ได้โดยแน่นอน ข้าแต่พระองค์ผู้ไม่กระทำบาป เพราะฉะนั้น
ข้าพระบาทจึงได้มาเฝ้าถวายอภิวาทพระองค์ ด้วยรำพึงว่า
‘แม่โจน พระนิพพาน พระผู้มีพระภาคเจ้าก็พึงตรัสสอนเรา
โดยไม่ขาดสาย (ด้วย)’”

ภ. “บุคคลใดพึงเป็นทุกข์ของท่านเป็นอย่างที่ว่า ‘เป็น
ผู้ลอยบาปออกไปแล้ว ได้บรรลุถึงญาณในอริยมรรคหัตถิเลส
ที่เป็นเหตุให้กังวล ไม่ข้องติดอยู่ในกามภพ’ บุคคลนั้นได้
ข้ามโอฆกิเลสไปถึงนิพพานได้แล้ว ย่อมเป็นผู้หมดธรรมเครื่อง
สลักไว้กับภพ หมดความสงสัย อนึ่ง บุคคลใดในโลกนี้ได้
ตรัสรู้ธรรมบรรลุถึงญาณในอริยมรรคผลต้ออกได้แล้วซึ่งกิเลส
ที่เป็นเหตุให้ข้องติดอยู่ในภavn้อยภพใหญ่ บุคคลนั้น ย่อม
ปราศจากตัณหา หมตกิเลสที่เป็นเหตุให้ต้องเดือดร้อน หมด

ความอยากได้ พระตถาคตย่อมกล่าวว่า “บุคคลนั้นได้ข้าม
ชาติและชราออกไปได้แล้ว”

๕. โศกปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุโศกกะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระผู้มีพระภาค
เจ้า ขอพระองค์โปรดขจัดข้อความที่ข้าพระบาทจะกราบทูล
ถามพระองค์ แก่ข้าพระบาท ข้าแต่พระองค์ผู้แสวงหาซึ่ง
พระคุณอันใหญ่ ข้าพระบาทหวังเป็นอย่างมากซึ่งพระดำรัส
ของพระองค์ เพราะบุคคลได้สดับพระดำรัสที่ประกาศธรรม
ของพระองค์แล้ว ก็พึงได้ศึกษาข้อปฏิบัติเป็นเครื่องดับกิเลส
ของตน”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนโศกะ ถ้า
กระนั้น ท่านจงเป็นผู้ฉลาด มีสติ กระทำการแผดเผากิเลส
ให้เหือดแห้งไปด้วยความเพียร ในธรรมวินัยนี้แหละเถิด
เพราะบุคคลได้สดับเสียงที่ประกาศธรรมจากปากของพระ-
ตถาคตนี้ ก็พึงได้ศึกษาข้อปฏิบัติเป็นเครื่องดับกิเลสของตน”

โธ. “ข้าพเจ้ากำลังได้เข้าเทพเจ้าผู้ซึ่งหมดกิเลส เครื่องกังวล ผู้ซึ่งลอยบาปทั้งแล้ว กำลังสำเร็จจริยาบถอยู่ใน มนุษย์โลก ข้าแต่พระองค์ผู้ประกอบด้วยดวงจักษุครบถ้วน เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าทูลถวายนมัสการพระองค์ ข้าแต่ พระองค์ผู้เป็นเจ้าศากยะ ขอพระองค์โปรดทรงปลดปล่อย ข้าพเจ้าบาทออกเสียจากความสงสัยทั้งหลาย”

ภ. “ดูก่อนโธตถะ พระตถาคตไม่อาจเพื่อปลดปล่อย ใคร ๆ ในโลกผู้ซึ่งยังมีความสงสัย (ออกจากความสงสัย) ได้ ก็แต่ว่าท่านผู้ซึ่งกำลังมีความสงสัยอย่างนั้น เมื่อรู้ทวณธรรม ที่ประเสริฐ พึงข้ามพ้นได้ซึ่งกิเลสเพียงดังห้วงน่าน”

โธ. “ข้าแต่พระองค์ผู้ประกอบด้วยพรหมธรรม ขอ พระองค์ผู้ประกอบด้วยพระกรุณาโปรดปราสอนธรรมที่เป็นที่ สงัดจากสังขารทั้งปวง ซึ่งเป็นธรรมที่ข้าพเจ้าบาทพึงรู้ทวณ ได้ และโปรดปราสอนด้วยวิธีที่เป็นเหตุให้ข้าพเจ้าบาทไม่พึง ถูกกิเลสรบกวน เหมือนอากาศที่ไม่พึงถูกย้อมด้วยสี ให้เป็น ผู้สงบ อันตณฺหา—ทิวณฺนิไม่แอบอิง เป็นไปอยู่ ณ อาสน์ ที่ ดนฺนงอยู่นั่นเทียว”

ภ. “ดูก่อนโศตกะ เพราะได้รู้แจ้งซึ่งสันติธรรม (ธรรมที่เป็นเหตุให้กิเลสสงบ) อันใด บุคคลพึงข้ามพ้นได้ซึ่งตัณหาที่ข้ามไปในโลก เป็นผู้มีสติเป็นไปอยู่ พระตถาคตจึงกล่าวข^๕แจ้งสันติธรรมอนันนแก่ท่าน อย่างที่ท่านไม่ต้องเชื่อด้วยอาการ ๑๐ ในสันติธรรมที่ได้ถูกท่านเห็นแล้ว (นีน)”

โธ. “ข้าแต่พระองค์ผู้แสวงหาซึ่งพระคุณอันใหญ่ ก็เพราะได้รู้สันติธรรมอันใด บุคคลพึงข้ามพ้นได้ซึ่งตัณหาที่ข้ามไปในโลก เป็นผู้มีสติเป็นไปอยู่ สันติธรรมอนันนเป็นธรรมที่สูงส่งอย่างแท้จริง ย่อมเป็นธรรมเป็นที่ชื่นชมพอใจเป็นอย่างยิ่งแห่งข้าพระบาท ”

ภ. “ดูก่อนโศตกะ เพราะได้รู้ธรรมที่เป็นอนาคต ที่เป็นอดีต และแม้ที่เป็นปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นชนิดใด ๆ ที่เป็นธรรมที่กำลังถูกท่านแทงตลอดอยู่ว่า ‘ธรรมนเป็นเหตุ^๕ให้ขันธ์ติดอยู่ในโลก’ ท่านอย่าได้ยังความกำหนัดพอใจเพื่อภพน้อย ภพใหญ่ให้บังเกิดขึ้นมา ”

๖. อุปสัรวปัญหา—พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มอายุอุปสัระกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจ้า ศากยะ ข้าพระบาทล้าหลังผู้เดียว คือมิได้อาศัยบุคคลหรือธรรม ย่อมไม่สามารถเพื่อการข้ามโอฆกิเลสที่ใหญ่ออกไปได้ ข้าแต่ พระองค์ผู้มตวงจักขุที่แจ่มกระจ่าง ขอพระองค์โปรดบอก อารมณที่พึงเป็นที่ให้ข้าพระบาทอาศัยข้ามโอฆกิเลสออกไป”

พระผู้มพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนอุปสัระ ท่าน มีสติเพ่งอยู่ซึ่งความไม่มีแห่งวิญญาณไร ๆ ในโอกาสเป็นที่ตั้ง แห่งอากาศที่เป็นอารมณ์ของวิญญาณัญจายตนสมาบัติ (เข้า อากิญจัญญายตนสมาบัติ) จงอาศัยการมนสิการว่า ‘วิญญาณ ไร ๆ ไม่มี’ เป็นอารมณ์ ข้ามพ้นโอฆกิเลสเถิด ท่าน ละกิเลสทางหลาย (เพราะได้พิจารณารู้จกัตถุกาม) พ้น ออกไปจากความสงสัยทั้งหลายแล้ว จงพิจารณาให้เห็นซึ่ง นิพพานที่สิ้นไปแห่งตัณหา ตลอดคืนตลอดวันเถิด”

อ. “บุคคลใด พรากรากความกำหนัดในทางทั้งหลาย ออกได้หมดแล้ว เว้นเข้าสมาบัติอย่างอื่น เข้าแต่อากิญจัญญาย-

ตนสมาบัติ มีอาภิญญญาณตนสมาบัติที่ดับความรู้ สึกที่วิธ
 ประสาทลงได้หมดเป็นอย่างดี เป็นอริจิตตะ (ขอประทาน
 กราบพูลถามว่า) บุคคลนั้นพึงตั้งอยู่อย่างยั่งยืนในอาภิญญ
 ญาณตนพรหมโลกนั้นได้ไหม ?”

ภ. “ดูก่อนอุปสัวะ บุคคลใดปราศจากความกำหนัดใน
 กามทั้งหลายออกได้หมดแล้ว เว้นเข้าสมาบัติอย่างอื่น เข้าแต่
 อาภิญญญาณตนสมาบัติที่ดับความรู้ สึกที่วิธประสาทลงได้
 หมดเป็นอย่างดี เป็นอริจิตตะ (ขอตอบว่า) บุคคลนั้น พึง
 ตั้งอยู่อย่างยั่งยืนในอาภิญญญาณตนพรหมโลกนั้นได้”

อ. “ข้าแต่พระองค์ผู้มีสัพพัญญุตญาณ ถ้าบุคคลนั้น
 พึงตั้งอยู่อย่างยั่งยืนในอาภิญญญาณตนพรหมโลกนั้น แม้ตลอดปี
 ซึ่งมีจำนวนมากหลายไซ้ร้ บุคคลนั้นพ้นจากกิเลสแล้วพึงเป็นผู้
 มีสติยังยืนอยู่ในอาภิญญญาณตนพรหมโลกนั้นนั้นเพียวหรือ
 หรือว่าวิญญานของบุคคลผู้พ้นจากกิเลสแล้วอย่างนั้น พึง
 หลอมละลายตัวลงในอาภิญญญาณตนพรหมโลกนั้น ?”

ภ. “ดูก่อนอุปสัระ เพลวไฟที่ถูกกระแสมพัดกระทบ
เข้า ถึงการดับลง ย่อมไม่ถึงการนับว่าไปในทิศไหน ข้อน
ฉนิตโต พระมนี พ้นแล้วจากกลุ่มแห่งนาม จากรูป เข้าถึง
การดับแล้ว ย่อมไม่ถึงการนับว่าเป็นกษัตริย์เป็นต้น ขอนก
ฉนินน ”

อุ. “บุคคลนั้นดับไปแล้ว หรือว่าบุคคลนั้นยังมีได้ดับ
ไปแล้ว หรือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ ไม่มีโรค เพราะความเป็น
ผู้เที่ยง ? ข้าแต่พระมนี ขอพระองค์ได้โปรดพยากรณ์ซึ่ง
เนอความนั้นให้สำเร็จประโยชน์แก่ข้าพระบาท เพราะ
พระองค์ได้ทรงทราบธรรมนั้นแล้ว ตามประการอย่างนั้น ”

ภ. “ดูก่อนอุปสัระ รูป เวทนา สัญญา สังขาร
และวิญญาณของบุคคลผู้ดับไปแล้ว ไม่มีประมาณ บุคคลผู้ดับ
ไปแล้วนั้น ไม่มีเหตุซึ่งเป็นเครื่องให้ถูกกล่าวว่า มีอาการ
เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น มีกำเนิดเป็นอย่างนั้น เป็นอย่าง
นั้น เมื่อธรรมทั้งปวงถูกเพิกถอนออกหมดแล้ว แม้ทางแห่งการ
ร้องเรียกผู้หนึ่งว่าอย่างนั้น อย่างนั้น ก็ต้องถูกเพิกถอนออกหมด
แล้ว ”

๑. นันทปัญหา—พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุนั้นทกราบทูลถามว่า “มุนีทั้งหลายมีอยู่ในโลก อะไรรู้เป็นเหตุให้ชนทั้งหลายเรียกมุนีเหล่านั้นอย่างนั้น (เช่น อาชีวก นิครนถ์ เป็นต้น) บุคคลที่ประกอบด้วยญาณ ถูกเรียกว่ามุนีหรือ หรือว่าบุคคลที่ประกอบด้วยการเลี้ยงชีพ (ที่ปอน) ถูกเรียกว่ามุนี ?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนนันทะ คนฉลาดในโลกนี้ย่อมกล่าวว่า คนย่อมเป็นมุนี มิใช่ด้วยการได้รูปรูปที่ถูกสมมติว่าเป็นมงคล มิใช่ด้วยการได้ฟังเรื่องราวต่างๆ ที่ถูกสมมติว่าเป็นมงคล มิใช่ด้วยการได้เรียนรู้สมบัติ หรือการได้เรียนรู้ผิด มิใช่ด้วยศีลและพรต ชนเหล่าใดชนะกองกิเลสแล้ว ทำลายกองกิเลสได้หมดสิ้น หมดสิ้นต้นเหตุเป็นไปอยู่ ชนเหล่านั้น พระตถาคตย่อมเรียกว่ามุนี”

น. “พราหมณ์นักบวชเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นนิกายใดๆ ย่อมกล่าวถึงการได้เห็นรูปที่ถูกสมมติว่าเป็นมงคล แม้การได้ฟังเสียงที่ถูกสมมติว่าเป็นมงคล ว่าเป็นเหตุให้รู้เห็น ให้รู้ฟัง

บริสุทธ์ แม่สีลและพรต เขาก็กล่าวว่า^๔เป็นเหตุให้^๕ผู้^๖นั้น บริสุทธ์
 ความบริสุทธ์^๗ได้^๘ด้วยการ^๙ทำ^{๑๐}พิธีกรรม^{๑๑}หลายอย่าง ก็ถูก^{๑๒}เขากล่าว
 ไว้ ข้าแต่พระผู้^{๑๓}มี^{๑๔}พระภาคเจ้า^{๑๕}ผู้^{๑๖}นร^{๑๗}ทุก^{๑๘}ข์ พราหมณ์^{๑๙}นักบวช
 ผู้^{๒๐}เป็น^{๒๑}เจ้า^{๒๒}ของ^{๒๓}ทฤษฏี^{๒๔}เหล่านั้น^{๒๕} ที่^{๒๖}ขะ^{๒๗}ม^{๒๘}ก^{๒๙}เข^{๓๐}ม^{๓๑}ัน^{๓๒}ประ^{๓๓}พ^{๓๔}ฤ^{๓๕}ติ^{๓๖}ใน^{๓๗}ทฤษฏี^{๓๘}
 ของ^{๓๙}ตน^{๔๐}เหล่านั้น^{๔๑} ได้^{๔๒}ข้าม^{๔๓}พ^{๔๔}น^{๔๕}ช^{๔๖}ง^{๔๗}ชา^{๔๘}ติ^{๔๙}และ^{๕๐}ช^{๕๑}ิง^{๕๒}ช^{๕๓}รา^{๕๔}ไป^{๕๕}แล้ว^{๕๖}ละ^{๕๗}หรือ^{๕๘} ?
 ข้าแต่พระผู้^{๕๙}มี^{๖๐}พระภาคเจ้า^{๖๑} ข้า^{๖๒}พระ^{๖๓}บาท^{๖๔}ขอ^{๖๕}ประ^{๖๖}ทาน^{๖๗}กรา^{๖๘}บ^{๖๙}ทุ^{๗๐}ล
 ถาม^{๗๑}พระ^{๗๒}องค์^{๗๓} ขอ^{๗๔}พระ^{๗๕}องค์^{๗๖}ไป^{๗๗}ร^{๗๘}ด^{๗๙}ตร^{๘๐}ส^{๘๑}ข^{๘๒}แจ^{๘๓}ง^{๘๔}ข้อ^{๘๕}ความ^{๘๖}นั้น^{๘๗}แก่^{๘๘}
 ข้า^{๘๙}พระ^{๙๐}บาท^{๙๑}”

ภ. “ดู^๑ก่อน^๒นั้น^๓นะ พราหมณ์^๔นักบวช^๕ที่^๖กล่า^๗ว^๘ถึง^๙เหตุ^{๑๐}เป็น^{๑๑}
 เครื่อง^{๑๒}ให้^{๑๓}คน^{๑๔}บริสุทธ์^{๑๕}หลาย^{๑๖}อย่าง^{๑๗}ไว้^{๑๘}เหล่านั้น^{๑๙} ย่อม^{๒๐}ขะ^{๒๑}ม^{๒๒}ก^{๒๓}เข^{๒๔}ม^{๒๕}ัน^{๒๖}
 ประ^{๒๗}พ^{๒๘}ฤ^{๒๙}ติ^{๓๐}อยู่^{๓๑}ใน^{๓๒}ทฤษฏี^{๓๓}ของ^{๓๔}ตน^{๓๕}อย่าง^{๓๖}จริง^{๓๗}จัง^{๓๘} แต่^{๓๙}พวก^{๔๐}เขา^{๔๑}หา^{๔๒}ได้^{๔๓}
 ข้าม^{๔๔}พ^{๔๕}น^{๔๖}ช^{๔๗}า^{๔๘}ติ^{๔๙}และ^{๕๐}ช^{๕๑}ิง^{๕๒}ช^{๕๓}รา^{๕๔}ออก^{๕๕}ไป^{๕๖}ได้^{๕๗}ไม่^{๕๘} พระ^{๕๙}ต^{๖๐}ถา^{๖๑}ค^{๖๒}ด^{๖๓}ย^{๖๔}่อม^{๖๕}กล่า^{๖๖}
 ว^{๖๗}”
 ข^{๖๘}แจ^{๖๙}ง^{๗๐}อย่าง^{๗๑}น^{๗๒}”

น. “พราหมณ์^๑นักบวช^๒เหล่านั้น^๓ ไม่^๔ว่า^๕จะ^๖เป็น^๗นิกาย^๘ไร^๙ ๆ
 ย่อม^{๑๐}กล่า^{๑๑}ว^{๑๒}ถึง^{๑๓}การ^{๑๔}ได้^{๑๕}เห็น^{๑๖} แม้^{๑๗}การ^{๑๘}ได้^{๑๙}ส^{๒๐}บ^{๒๑}พ^{๒๒}ง^{๒๓}ช^{๒๔}ิง^{๒๕}ร^{๒๖}ู^{๒๗}บ^{๒๘}และ^{๒๙}เร^{๓๐}อง^{๓๑}ร^{๓๒}าว^{๓๓}
 ที่^{๓๔}ถูก^{๓๕}สม^{๓๖}ม^{๓๗}ต^{๓๘}ว^{๓๙}า^{๔๐}เป็น^{๔๑}ม^{๔๒}ง^{๔๓}ค^{๔๔}ล^{๔๕} ว่า^{๔๖}เป็น^{๔๗}เหตุ^{๔๘}ให้^{๔๙}ผู้^{๕๐}เห็น^{๕๑}ให้^{๕๒}ผู้^{๕๓}พ^{๕๔}ง^{๕๕} บริสุทธ์^{๕๖}

แม่ศีลและพรต เขาก็กล่าวว่า เป็นเหตุให้เจ้าของศีล ให้
 เจ้าของพรตนั้นบริสุทธิ์ ความบริสุทธิ์ได้ด้วยการประกอบพิธี-
 กรรมหลายอย่าง ก็ถูกเขากล่าวไว้ ข้าแต่พระมุนี พราหมณ์
 นักบวชที่กล่าวถึงเหตุเป็นเครื่องช่วยให้คนบริสุทธิ์หลายอย่าง
 ไว้เหล่านั้น หากพระองค์กล่าวว่า ยังข้ามโอฆกิเลสออกไป
 ไม่ได้ไซ้ ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์ เมื่อเป็นเช่นนั้น ใครใน
 เทวโลกและมนุษย์โลกเล่า ได้ข้ามพ้นซึ่งชาติและชราออกไป
 ได้แล้ว ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ข้าพระบาทขอประทาน
 กราบทูลถามพระองค์ ข้อความที่ข้าพระบาทกราบทูลถามนั้น
 ขอพระองค์โปรดตรัสชี้แจงแก่ข้าพระบาท ”

ภ. “ดูก่อนนันทะ พระตถาคตไม่กล่าวว่า ‘พราหมณ์
 นักบวชทุก ๆ คนได้ถูกชาติและชราผูกไว้’ ขนเหล่าใดใน
 โลกนี้ละได้ซึ่งอาการที่ (ถูกยึดถือว่า) เป็นเหตุให้บริสุทธิ์
 หงปวง คือซึ่งอาการใดเห็นรูปที่ถูกยึดถือว่าเป็นมงคล ซึ่ง
 อาการใดยินเสียงที่ถูกยึดถือว่าเป็นมงคล ซึ่งอาการใดรู้กลิ่น
 - รส - ใญ่ภูมัพพะที่ถูกยึดถือว่าเป็นมงคล หรือแม้ซึ่งศีลและพรต

ละได้แม้ซึ่งพิภพกรรมซึ่งมีรูปผิดแผกกันทุก ๆ ชนิด ที่ (ถูก
ยึดถือว่า) เป็นเหตุให้บริสุทธิ์ ชนเหล่าใดหมดอาสวะ เพราะ
ได้กำหนดรู้ซึ่งตนหาด้วยปริญา ๓ พระศาสดาย่อมกล่าวว่า
‘ชนเหล่านั้นแล ได้ข้ามพ้นโอฆกิเลสไปแล้ว’

น. “ข้าแต่พระโคตมะ พระดำรัสของพระองค์ผู้
แสวงหาซึ่งพระคุณอันใหญ่ ย่อมเป็นที่ชื่นชมเป็นอย่างยิ่ง
แห่งข้าพระบาท เพราะพระดำรัสได้ประกาศออกมาเป็น
อย่างดี ซึ่งพระนิพพานที่ปราศจากกิเลส ขันธ์และกรรม
ชนเหล่าใดในโลกนี้ ละได้ซึ่งอาการที่ (ถูกยึดถือว่า) เป็นเหตุ
ให้บริสุทธิ์ทั้งปวง คือซึ่งอาการได้เห็นซึ่งรูปที่ถูกยึดถือว่า
เป็นมงคล ซึ่งอาการได้ยินเสียงที่ถูกยึดถือว่า เป็นมงคล ซึ่งอาการ
ได้รู้กลิ่น — รส — โสณัฐพะที่ถูกยึดถือว่า เป็นมงคล หรือแม้ซึ่ง
ศีลและพรต ละได้แม้ซึ่งพิภพกรรมซึ่งมีรูปผิดแผกกันทุก ๆ ชนิด
ที่ (ถูกยึดถือว่า) เป็นเหตุให้บริสุทธิ์ ชนเหล่าใดหมดอาสวะ
เพราะได้กำหนดรู้ซึ่งตนหาด้วยปริญา ๓ แม้ข้าพระบาท
ก็กล่าวว่า ‘ชนเหล่านั้นได้ข้ามพ้นกิเลสไปแล้ว’

๘. เหมกบฏา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุเหมกะกราบทูลว่า “ในกาลก่อน ในตอน
หน้าแห่งศาสนาของพระโคตมะชนไป (ในตอนทีศาสนาของ
พระโคตมะยัง ไม่เกิด) อาจารย์มากหลายน^๕ใด ซึ่งมีท่าน
พาวรีเป็นต้น ได้กล่าว^๕แจ้งไว้ว่า ‘สถานการณ^๕อย่าง^๕นั้น ไต^๕มชน^๕
แล้ว สถานการณ^๕อย่าง^๕นั้นจักมชน^๕’ คำน^๕นั้นของอาจารย์เหล่านั้น
ทั้งหมด ล้วนแต่เป็นคำที่กล่าวอ้างสืบ ๆ กันมา เป็นคำที่ต้อง
เชื่อต่อผู้^๕อื่น เป็นที่แผ่ขยายออกไปแห่งความตริต^๕รกันก็คิด
ไม่เป็นคำเป็นทีขอ^๕บิ^๕ใจแห่งข้าพระบาทเลย ก็เพราะได้รู้ธรรม
อันใด ไม่ว่าใคร ๆ พึงข้ามพ้นได้ซึ่งตณ^๕หาที่ข้ามไปในโลก
เป็นผู้มีสติสำเร็จจริยาบถอยู่ ข้าแต่พระมุนี ขอพระองค์
โปรดตรัสธรรมอัน^๕นั้น ซึ่ง^๕เป็นเครื่องหมั่นตณ^๕หาให้หมด^๕สน^๕
ไปแก่ข้าพระบาท”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัส^๕แจ้งว่า “ดูก่อนเหมกะ ธรรมเป็น
ทีประลัญของพระอริยะคือ^๕นิพพาน ทีเป็นทีดับความกำหนัด
ด้วยอำนาจความพอใจในปิยรูปและสาตรูป^๕ทั้งหลายในโลกน^๕

ที่ถูกเห็นแล้วโดยตา ถูกฟังแล้วโดยหู ถูกรู้แล้วโดยจมูก
โดยลิ้น และโดยกาย และถูกรู้แจ้งแล้วโดยใจ เป็นธรรม
ที่ยั่งยืน ขนทนหลายผู้ ได้รู้ทวลงนพพานนแล้ว เป็นผู้มสดี
เป็นผู้เห็นธรรมแล้ว ตักิเลสได้สนิทแล้ว เป็นผู้สงบในกาล
ทุกเมื่อด้วย ชื่อว่าได้ข้ามพ้นต้นหาที่ข่านไปในโลกแล้ว”

๕. โทเหยยปัญหา – พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุโตเหยยะกราบทูลถามว่า “บุคคลใด ไม่
เป็นทพ่านักอาศัยอยู่แห่งกามทั้งหลาย ไม่มีต้นหา และข้าม
พ้นความสงสัยได้แล้ว วิโมกข์ของบุคคลนั้นเป็นเช่นไร ?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “บุคคลที่ไม่มีกาม
พ่านักอาศัยอยู่ไม่มีต้นหา และข้ามพ้นออกไปจากความสงสัย
แล้ว ย่อมไม่มีวิโมกข์อย่างอื่นอีก (จากความหมตสันไปแห่ง
ต้นหา) (คือการสันไปแห่งต้นหานนแหละ เป็นวิโมกข์ของ
บุคคลนั้น)”

โต. “บุคคลนั้นหมตความอยากได้แล้ว หรือยังอยาก
ได้อยู่ เขามความรู ทวลง หรือว่ามีแต่การตรึงด้วยปัญญา

ตามมีตามเกิด (คือด้วยปัญญาที่ยังประกอบด้วยตัณหา—ทิฏฐิ) ;
 ข้าแต่พระสมณะศากยะผู้ประกอบด้วยพระสัพพัญญุตญาณ ขอ
 พระองค์โปรดขจัดประการที่ช่วยให้ข้าพระบาทพึงรู้จักได้
 ซึ่งบุคคลว่าเป็นมุนี”

ภ. “บุคคลนั้นหมดความอยากได้แล้ว และไม่อยากได้อะไร ๆ เขามีความรู้ทั่วถึง แต่มิใช่มีแต่การตรัสรู้ด้วยปัญญาตามมีตามเกิด ดูก่อนโศเตยยะ บุคคลผู้มีประการแม้อย่างนี้ คือเป็นผู้หมดกิเลสเครื่องกังวล ไม่ข้องติดอยู่ในกามภพ ท่านจงรู้เถิดว่าเป็นมุนี”

๑๐. กัปปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุกัปปะกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้บริสุทธิ์เมื่อสังสาร (การท่องเที่ยวไปในภพน้อย-ใหญ่) ที่แว้งว้างที่ประกอบด้วยภยันอันตรายหลวง ซึ่งมีกาม ภพ ทิฏฐิ และอวิชชา เป็นเครื่องชักพาสลัวให้หลงลอยไป ยังเป็นที่พำนักอาศัยของสัตว์ทั้งหลาย ที่ต้องดำเนินเข้าไปถึงความแก่และ

ความตายในบ้นปลายอยู่ ขอพระองค์โปรดตรัสบอกอย่างครบ
 ประการซึ่งธรรมที่สี่เป็นตุ๊กเกาะของสัตว์เหล่านั้น และขอได้
 โปรดตรัสบอกธรรมที่เป็นประทีปชีวิต อย่างที่ทุกคนจะไม่พึง
 มีอีกต่อไปอีก แก่ข้าพระบาทด้วย”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนกัปปะ เมื่อ
 สังสารที่กว้างใหญ่ ที่ประกอบด้วยภยันันใหญ่หลวง ซึ่งมีกาม
 ภพ ทิฏฐิ และอวิชชาเป็นเครื่องชักพาสัตว์ให้หลงลอยไป
 ยังที่พ้นจากอาศัยของสัตว์ทั้งปวง ที่ต้องดำเนินเข้าไปถึง
 ความแก่และความตายในบ้นปลายอยู่ พระตถาคตจึงบอกธรรม
 อันเป็นตุ๊กเกาะของสัตว์เหล่านั้น แก่ท่าน ธรรมที่เป็นประทีป
 ชีวิตที่ไม่มีธรรมอื่นเหมือนนั้น ไม่มีกิเลสที่เป็นเหตุให้เกิดกังวล
 ไม่มีความยึดถือ ธรรมนั้นเป็นที่สูญสิ้นไปโดยสังเชิงแห่งความ
 แก่และความตาย พระตถาคตเรียกว่า “นิพพาน” ขนทั้ง
 หลายผู้ได้รู้ทวณนิพพานแล้ว เป็นผู้มั่งมี เป็นผู้เห็นธรรม
 แล้ว ดับกิเลสได้สิ้นแล้วนั้น ย่อมไม่แล่นเข้าไปในอำนาจ
 ของมาร ไม่เป็นคนเดินติดตามมาร”

๑๑. ขตฺกณณปัญฺหา — พุทฺธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุขตฺกณณกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้
 ความเพียร ข้าพระบาทได้สดับฟังซึ่งพระองค์ว่า ทรงเป็น
 พระพุทธเจ้าที่ไม่ทรงใคร่ว่าตฤกามข้ามพ้นโสมกิลเลสไปแล้ว จึง
 ได้มาเฝ้าเพื่อกกราบทูลถามพระองค์ผู้หมดกิเลสถามแล้ว ข้าแต่
 พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้มตฺววจฺจุที่บังเกิดขึ้นพร้อม กับพระ
 สัพพัญญุตญาณ ของพระองค์ โปรดตรัสบอกซึ่งธรรมเป็นที่
 บรรลุถึงของพระอริยะ ที่เป็นธรรมเป็นที่สงบแห่งกิเลส ขอ
 พระองค์โปรดตรัสบอกธรรมนันทเป็นของแท้อย่างไร แก่ข้า
 พระบาท เพราะพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ทรงมีพระญาณ ทรง
 ทำลายกามกิลเลสด้วยพระญาณแล้ว สำเร็จจริยาบถอยู่เหมือน
 ดวงจันทร์ทมิฬเดช ปกคลุมแผ่นดินไว้ด้วยเดชโคจรอยู่ ฉะนั้น
 ขอพระองค์ผู้ทรงมีปัญญาเสมอด้วยแผ่นดิน โปรดตรัสบอก
 ธรรมซึ่งเป็นที่สุดแห่งชาติและชรา ซึ่งเป็นธรรมที่ข้า
 พระบาทพึงรู้ทั่วถึงได้ ณ ที่นี้ แก่ข้าพระบาทผู้มีปัญญาน้อย”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า “ดูก่อนขตฺกณณ ท่านจงนำ
 ความกำหนดใจในกามออกไปเสีย อีกอย่างหนึ่งท่านเห็นการออก

จากคามโดยความเป็นธรรมเกษมแล้ว พึงปลดออกเสียซึ่งการ
ยึดถือด้วยอำนาจตัณหา—ทิฏฐิ กิเลสที่เป็นเหตุให้กังวล
อย่าได้มีแก่ท่าน ท่านจงยังกลุ่มกิเลสที่ปรารภสังขารบังเกิดข
มาในกาลก่อน ให้เหือดแห้งไปเสีย ในกาลอนาคต ท่านอย่า
ได้ปรารภสังขารจนเป็นเหตุให้เกิดกังวลใจ ถ้าท่านจักปล่อย
วางขันธ ๕ ที่บังเกิดขึ้นในปัจจุบันเสียได้ไซ้ ท่านจักเป็นผู้
สงบสันติเป็นไปอยู่ ดูก่อนพราหมณ์ บุคคลที่ปราศจากความ
กำหนดแล้วในนาม—รูป โดยสันเขิง ย่อมไม่มีอาสวะที่เป็น
เหตุให้ต้องตกลงไปสู่อำนาจของมฤตยู”

๑๒. ภัทราวุธบัญญัติ — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุภัทราวุธะกราบทูลว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้า
ผู้ทรงละอาลัยตัดกลุ่มตัณหาได้ขาดสิ้น หมดความหวนไหว
ในเพราะโลกธรรม ทรงละความเพิลิตเพิลินพอใจ ข้ามพ้น
โสมกิเลสไปแล้ว หลุดพ้นจากกิเลสแล้ว ทรงละความตริตริก
ด้วยอำนาจตัณหา—ทิฏฐิได้หมด ทรงมีพระญาณในธรรมทั้ง
ปวงเป็นอย่างดี กำลังเป็นที่กราบทูลขอเชิญให้ตรัสของ

ข้าพระพุทธเจ้า ข้าแต่พระองค์ผู้มีความเพียร ขนชาติต่าง ๆ
 มากหลาย ซึ่งมาพร้อมกันอยู่ ณ ที่เฝ้านี้ จากรัฐหลายรัฐ
 ต่างกำลังจวนจวนซึ่งพระตำราสของพระองค์ (พวกเขา)
 สดับฟังพระตำราสของพระองค์ผู้ละบาปได้โดยสิ้นเชิงแล้ว ก็
 จักหลีกออกไปจากปาสาณกเจตยนิ ขอพระองค์โปรดตรัสชี้แจง
 ให้สำเร็จประโยชน์แก่พวกเขา เพราะพระองค์ได้ทรงทราบ
 ธรรมแล้ว ตามประการอย่างนั้น”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนภทราวุชะ ทุก ๆ
 คนที่ประสงค์จะพ้นทุกข์ พึงพราภคณหาที่เป็นเหตุให้ยึดถือ
 ว่าเป็นของเรา ที่เป็นอนาคต ที่ในอดีต หรือแม้ที่เป็นปัจจุบัน
 ทั้งหมดออกไปเสีย เพราะสิ่งใด ๆ เป็นที่ยึดถือของสัตว์ผู้ใด
 อยู่ในโลก สิ่งนั้นนั่นแหละ ย่อมเป็นเครื่องช่วยให้มารติดตาม
 สัตว์ผู้นั้นอยู่โดยไม่ขาดสาย เพราะฉะนั้น ภิกษุ เมื่อรู้อย่าง
 ชัดแจ้งอยู่ มีสติ พิจารณาเห็นอยู่ซึ่งหมู่สัตว์น ที่ขบถติดอยู่ใน
 เพราะกิเลสสันดานและกรรมซึ่งเป็นนิวาสสถานของมารว่า ‘ขบถ
 ติดอยู่ด้วยอำนาจการยึดถือ’ จึงไม่ควรยึดถือรูป เวทนา สัญญา

สังขาร วิญญาณที่ผ่านไป ๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องกังวล ในโลก
ทั้งปวง”

๑๓. อุทยปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุอุทยะกราบทูลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้
ทรงกระทำกิจที่ควรทำแล้ว หมทอาสวะแล้ว ได้บรรลุถึง
ฝั่งแห่งธรรมทั้งปวงแล้ว มีปรกติประทับนั่งเข้าฌานสุดฝั่งอยู่
ข้าพระบาทผู้มีความต้องการด้วย (การกราบทูลถาม) ปัญหา
จึงได้มาเฝ้า ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าโปรดตรัสชี้แจงซึ่งอัญญา-
วิโมกข์ (การพ้นจากธรรมที่เป็นข้าศึก ด้วยการน้อมจิตลงที่
ธรรมที่ควรรู้ทั่วถึง) ที่เป็นธรรมเป็นที่สูญสลายลงโดยสิ้นเชิง
แห่งอวิชชา”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนอุทยะ การ
ละกามฉันทนिरณ และความเสียใจได้ พระตถาคตเรียกว่า
‘อัญญาวิโมกข์’ การประเทาฉันทนिरณลงได้ และการปิดกั้น
มิให้ถูกกุกจฉนिरณเกิด พระตถาคตเรียกว่า ‘อัญญา-
วิโมกข์’ แต่อัญญาวิโมกข์ที่บริสุทธิ์ด้วยดี ด้วยอุปเพกขาและ

สติในจตุตถฌาน ที่สัมมาทิฐิเป็นผู้นำ พระตถาคตย่อม
 ชี้แจงว่า **“เป็นธรรมเป็นที่สลายลงโดยสิ้นเชิงแห่ง
 อวิชชา”**

อ. “สัตว์โลกมีอะไรเป็นเครื่องประกอบให้ต้องติดอยู่กับภพ มีอะไรเป็นเครื่องให้เล่นตนตนไป เพราะการที่ธรรมมีชื่อว่าอะไรนั้นถูกละหมด พระองค์จึงตรัสเรียกธรรมนั้นว่า **นิพพาน** ?”

ภ. “สัตว์โลกมีความเพติดเพลिनพอใจเป็นเครื่องประกอบให้ต้องติดอยู่กับภพ มีความตรึงตรึงเป็นเครื่องให้เล่นตนตนไป เพราะการที่ธรรมที่ชื่อว่าตนหาถูกละหมด พระตถาคตจึงเรียกธรรมนั้นว่า **นิพพาน**”

อ. “เมื่อบุคคลมีสติอย่างไรเป็นไปอยู่ วิญญูณย่อมดับ สนิธ ข้าพระบาททั้งหลายมาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อการกราบทูลถามปัญหา พระดำรัสสอนของพระองค์ จึงย่อมเป็นที่สดับฟังของข้าพระบาททั้งหลาย”

ภ. “เมื่อบุคคลไม่ชื่นชมพอใจเวทนาทั้งในภายในทั้งใน
ภายนอก มีสติตามประการอย่างนั้นเป็นไปอยู่ วิญญาณย่อม
ดับสนิท”

๑๔. โปสาลปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุโปสาละกราบทูลว่า “พระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์ใดไม่ทรงหวั่นไหวในเพราะโลกธรรม ตัดความสงสัย
ได้ขาดแล้ว บรรลุถึงฝั่งแห่งธรรมทั้งปวง ทรงแสดงอภัง
สถานการณ^๕ ทั้งของพระองค์ ทั้งของชนทั้งหลายอน^๕ ทลวงเลย
ไปแล้ว ข้าพระบาทมีความต้องการด้วย (การกราบทูลถาม)
ปัญหา จึงได้มาเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ข้าแต่
พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้สามารถ ญาณของบุคคลผู้ก้าวล่วง
รูปาพจรณและอาารมณ^๕ไปแล้ว ผู้ดับความรู้^๕ สักทวิธ^๕ประสาท^๕
ทั้งหมดลงแล้ว ผู้กำลังเพ่งดูอยู่ว่า ‘วิญญาณไร ๆ ไม่มีอยู่ทั้งใน
ภายใน ทั้งในภายนอก’ ข้าพระบาทขอประทานกราบทูล
ซักถามว่า ‘บุคคลผู้มีประการอย่างนั้น อันพระองค์จะพึง

แล้วเข้าไปถึงตัวจิตได้อย่างไร (เพราะทั้งผู้ฟัง ทั้งอารมณ์
ที่ถูกฟังนั้น ล้วนแต่เป็นนาม) ?”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนโปสาละ
พระตถาคต เมื่อรู้เป็นอย่างตึงซึ่งภูมิเป็นทองแห่งวิญญาณ
ทั้งปวง ย่อมต้องรู้ซึ่งบุคคลผู้ที่กำลังยืน — นั่งอยู่ (ว่าต่อไป
เขาจะมีคติเป็นอย่างไร) ย่อมต้องรู้ซึ่งบุคคลผู้ที่มีอัมจิตลงใน
อากิญจัญญายตนสมาบัติ ย่อมต้องรู้ซึ่งบุคคลผู้หมดการบรรลู่ถึง
อากิญจัญญายตนสมาบัติในบันปลาย บุคคลใดรู้แล้วซึ่ง
อากิญจัญญายตนสมาบัตินี้ว่า เป็นกรรมเครื่องให้บังเกิด
ขึ้นในอากิญจัญญายตนภพ และรู้แล้วซึ่งความกำหนดใน
อากิญจัญญายตนภพอย่างนั้นว่า เป็นนันทิสัญโญชน์ จึงออก
จากอากิญจัญญายตนสมาบัตินี้ในอันดับแห่งการเกิดความรู้
อย่างนั้น มาพิจารณาจิตและเจตสิกทั้งหลาย ที่บังเกิดใน
อากิญจัญญายตนสมาบัตินี้ โดยความเป็นอนิจจัง โดยความ
เป็นทุกขัง และโดยความเป็นอนัตตา จนแจ่มแจ้ง (ครบทั้ง
๒๐๐ รายการ) บุคคลนั้น ผู้มีการพิจารณาเห็นอย่างแจ่มชัด

(ที่สำเร็จ) เป็นญาณที่แท้จริงแล้ว ย่อมเป็นผู้ได้ลอยบาปแล้ว
การประพาศิพรหมจรรย์ของเขาสิ้นแล้ว”

๑๕. โมมราชปัญหา — พุทธพยากรณ์

ท่านผู้มีอายุโมมราชะกราบทูลถามว่า “ข้าแต่พระสมณะ
ผู้กษัตริย์ศากยะ ข้าพระบาทได้กราบทูลถามแล้ว ๒ วาระ
(ครั้งที่ ๒ — ๓) แต่พระองค์ผู้มีดวงจักษุก็มิได้ตรัสตอบ
แก่ข้าพระบาท (ทั้ง ๒ วาระ) ก็ข้าพระบาทได้สดับมาอย่าง
นั้นว่า ‘พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เทพยดา ย่อมตรัสตอบคำถามที่ถูก
กราบทูลถามเพียงในครั้งที่ ๓’ ชาวโลกนี้ ชาวโลกอื่น ชาว
พรหมโลกพร้อมทั้งชาวเทวโลก ย่อมไม่รู้อย่างแจ่มชัดขงทฤษฎี
ของพระองค์ผู้มีพระนามว่าโคตมะผู้มียศ ข้าพระบาทมีความ
ต้องการด้วย (การกราบทูลถาม) ปัญหาอย่างนั้นว่า ‘คนที่เล็ง
แลดูโลกด้วยอาการอย่างไร จึงเป็นที่มองหาไม่พบแห่งเจ้าชีวิต
ของสัตว์ (คือแห่งความตาย)?’ จึงได้มาเฝ้าพระองค์ผู้ทรงมี
ทรรศนอันประเสริฐ”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสตอบว่า “ดูก่อนโมฆราชะ
ท่านจงเป็นผู้มีสติ พิจารณาดูชาวโลก โดยความเป็นผู้ไร้
อาตมน์ โดยไม่ขาดสายเถิด เพราะว่า คนถอนการตามยถา
ว่ามีอาตมน์ออกได้หมดแล้ว ด้วยทิวฏฐิวิสุทธิอย่างนั้นพึงข้ามพ้น
ความเป็นผู้ต้องตายออกไปได้ คนผู้พิจารณาเห็นชาวโลกด้วย
ความเป็นผู้ไร้อาตมน์อย่างนั้น ย่อมเป็นทมิฬมอหะไม่พบของ
เจ้าชีวิตของสัตว์ (คือของความตาย)”

๑๖. ปึงคิยปัญหา – พุทธพยากรณ์

ท่านปึงคิยะผู้มีอายุกราบทูลว่า “ข้าพระบาทเป็นคนแก่
ที่หมดกำลัง มีผัวพรรณเป็นร่วเป็นรอยแล้ว ดวงตาก็ฝ้าฟาง
การฟังก็บกพร่อง ข้าพระบาทอย่าต้องเป็นคนกลุ่มหลงตาย
ในเวลาต่อไปเลย ขอพระองค์โปรดตรัสบอกธรรม ที่
ข้าพระบาทพอจะรู้ ทวณได้ ซึ่งเป็นธรรมที่เป็นเครื่องสลัดทั้ง
ซึ่งชาติและชราณ ท ข้าพระบาทกำลังนั่งเฝ้าอยู่”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “ดูก่อนปึงคิยะ
ชนทั้งหลายได้เห็นคนเป็นอันมากที่กำลังถูกฆ่าอยู่เพราะรูปเป็น

เหตุ แต่ก็คงเป็นคนประมาท (ไม่ทำความดี) จึงต้อง
เดือดร้อนเพราะรูปเป็นเหตุ ตุก่อนปึงคิยะ เพราะความที่
ชนทั้งหลายต้องถูกฆ่า ต้องเดือดร้อนเพราะรูปเป็นเหตุ^๕
ท่านจึงเป็นผู้ไม่ประมาทละรูปเพื่อการไม่กลับเกิดขึ้นมา
อีกเกิด”

ป. “สิ่งอะไร ๆ ใน ๑๐ ทิศ คือในทิศใหญ่ ๔ ในทิศ
น้อย ๔ ในทิศเบื้องบน ในทิศเบื้องต่ำ ที่มีใช้เป็นสิ่งอัน
พระองค์มิได้เห็นแล้วด้วยจักขุประสาท มิได้ได้ยินแล้วด้วย
โสตประสาท มิได้รู้แล้วด้วยมานาประสาท ด้วยชีวหาประสาท
ด้วยกายประสาท และมีได้รู้แจ้งแล้วด้วยใจ ย่อมไม่มีอยู่ใน
โลก^(๑) ธรรมอันใด ที่^๕เป็นเครื่องสลดทงขงชาติและชรา ณ ที่^๕
ที่^๕บาทพระบาทกำลังนั่งเฝ้ารับกระแสธรรมอยู่นั้น ที่^๕เป็นธรรม
อันข้าพระบาทพึงรู้ ทวถึงได้ ขอพระองค์โปรดตรัสบอกเกิดขง
ธรรมอนันน^๕”

๑ ตรงนี้ใน สด. เป็น กิณฺณิมฺมกฺก ใน จ. เป็น กิณฺณิ นมฺมกฺก ในที่นี้
แปลตามคำในจ.

ภ. “ดูก่อนปึงคียะ มนุษย์มากหลาย ถูกตัณหาครอบทับไว้ ต้องเดือดร้อนเพราะทุกข์มีชาติและชราเป็นต้น อันชราเข้ามาถึงแล้วในบั้นปลาย อันท่านก็กำลังเห็นอยู่ ดูก่อนปึงคียะ เพราะฉะนั้น ท่านจึงเป็นผู้ไม่ประมาทละตัณหา เพื่อการไม่ต้องถูกลบเกิดขึ้นใหม่เสียเถิด”

นิคมนิเทศแห่งโสฬสปัญหา

(การแสดงคำประมวลเนื้อความแห่งปัญหา ๑๖ ข้อ)

หมวดธรรมที่ชื่อว่าปารายณะ (ข้อปฏิบัติเป็นเครื่องดำเนินเข้าไปถึงนิพพาน) นี้ เป็นพระพุทธานุชาต คือเป็นพระดำรัสที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบปัญหาแก่พราหมณ์ผู้กราบทูลขอรับพระกรุณา ๑๖ คน ซึ่งรวมทั้งปึงคียะผู้เป็นศิษย์รับใช้ที่ใกล้ชิดของพราหมณ์พาวรีด้วย ณ ปาสาณกเจดีย์ในแคว้นมคธ ซึ่ง (ในเวลานั้น) กำลังเป็นที่ประทับ แม้หากว่าใคร ๆ ได้รู้ทั่วถึงซึ่งคำตอบ ได้รู้ทั่วถึงซึ่งคำถามแห่งปัญหาแต่ละข้อ ๆ แล้ว พึงปฏิบัติตามสมควรแก่ข้อธรรมไซ้ บุคคลนั้นก็พึงได้บรรลุถึงโดยแน่นอน ซึ่งนิพพานที่เบญจนวกแห่ง

ความแก่และความตาย เพราะกรรมเหล่านั้นเป็นกรรมที่เกื้อกูล
แก่การบรรลุถึงนิพพาน เพราะเหตุตามประการดังที่อุกกล่าว
แล้วอย่างนั้น คำว่า “ปารายณะ” นี้แลจึงเป็นชื่อแห่ง
กรรมหมวดนี้

माणพ ๑๖ คนเหล่านั้น คือ อภิษิตะ ๑ ติสสเมตเตยยะ ๑
ปุณณกะ ๑ เมตตคุ ๑ โอตกะ ๑ อุปัสสีวะ ๑ นันทะ ๑
เหมกะ ๑ โตเทยยะ—กับปะสองคน ๑ ขตุกัณณิ ผู้เป็น
บัณฑิต ๑ ภัทราวุธะ ๑ อุททะ ๑ ไปสาละผู้เป็นพราหมณ์อีก ๑
โมฆราชะ ผู้มีปัญญา ๑ ปิงคิยะ ผู้เป็นฤๅษีผู้สูงอายุ ๑ เข้ามา
เฝ้าพระพุทธเจ้า ผู้พระฤๅษีที่สมบุรณ์ด้วยจรรยาธรรม พอได้
เฝ้าพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐต่างก็กราบทูลถามปัญหาชนิดที่
ลุ่มลึก พระมุนีพระพุทธเจ้าได้ทรงตอบปัญหาที่ถูกกราบทูลถาม
โดยพราหมณ์เหล่านั้น ตามความเป็นจริงแก่พราหมณ์เหล่านั้น
ไต่ยังพราหมณ์ทั้งหลายให้พอใจ ด้วยการตอบปัญหาแล้ว
พราหมณ์เหล่านั้น อันพระพุทธเจ้าผู้มีปัญญาดุจดวงตา
ผู้เฝ้าพันธุ์พระอาทิตย์ให้พอใจแล้ว ต่างได้ประพัตติ
พรหมจรรย์ในสำนักพระพุทธเจ้าผู้มีปัญญาอันประเสริฐ

บุคคลใดพึงปฏิบัติธรรมแห่งปัญหาข้อหนึ่ง ๆ ตามประการที่
 พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงไว้ บุคคลนั้นพึงบรรลุถึงนิพพาน
 ออกไปจากกิเลส วัณฐ์ และกรรม เพราะมรรค^๕นั้น ย่อมเป็น
 มรรคเพื่อการบรรลุถึงนิพพาน เพราะฉะนั้นธรรมหมวดนี้
 (โสฬสปัญหา—พุทธพยากรณ์) จึงถูกเรียกว่า “ปารายณะ
 (ข้อปฏิบัติเป็นเครื่องดำเนินเข้าไปถึงนิพพาน)”

พระพุทธคุณที่พระปึงคิยะกล่าวแก่พราหมณ์พาวี

ท่านผู้มีอายุปึงคิยะกล่าวว่า “อาตมาจักเปล่งเสียงถึงธรรม
 เป็นเครื่องดำเนินเข้าไปถึงนิพพาน ของพระผู้มีพระภาคเจ้า
 พระองค์^๕ตามลำดับ พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์^๕นั้น ตรัส
 ธรรมตามประการที่พระองค์ได้ตรัสรู้ พระองค์หมดมลทินแล้ว
 มีปัญญาเสมอกวียแผ่นดิน หมดความใคร่ในกาม ไม่รุกรัง
 ด้วยกิเลส ไม่ทำบาป ไม่ตรัสเท็จ (ไม่ว่า) เพราะเหตุไร ๆ
 เอละ ! อาตมาจักเปล่งถ้อยคำที่ประกาศออกซึ่งพระคุณของ
 พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ ทรงละโมหะที่เป็นมลทินแล้ว ผู้ทรง
 ละการถือตัวและการลบหลู่คุณผู้อื่น ได้หมด”

“พระพุทธรูปเจ้า ทรงดับความมืดลงได้หมดสิ้น ทรงมี
 พระสัพพัญญุตญาณ ทรงบรรลุถึงพระนิพพานซึ่งเป็นที่สุดแห่ง
 โลก ทรงล่วงพ้นภพทั้งปวงหมดอาสวะ ละทุกข์ทั้งปวงแล้ว
 ดูก่อนท่านผู้มีพรหมธรรม อาตมาได้เข้าไปนั่งเฝ้าพระพุทธรูปเจ้า
 ผู้มีพระนามตรงตามภาวะ (คือทรงเป็นพระพุทธรูปเจ้าจริงตาม
 พระนาม) นกฟ้างละหุ้มไม้ที่มีใบโกร๋นเสีย ฟังเข้าไปยังหุ้ม
 ไม้สดเขียวทึบผลตก จนนิด แม้อาตมา ก็ฉนั้น ละอาจารย์
 ที่มีปัญญาน้อย เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ดุจหงส์ร่อน
 ลงสู่ขาลาย ทั่วนามากฉนั้น”

“ในกาลก่อน ในตอนหน้าแห่งพระศาสนาของพระ-
 โคตมะชนไป อาจารย์มากมายนี้ ได้ซึ่งมีท่านเป็นต้น ได้
 กล่าวขบแจ้งไว้ว่า สถานการณ์อย่างนี้ ได้มีชนแล้ว สถานการณ์
 อย่างนี้จกมีชน คำนับของอาจารย์เหล่านั้น ทงหมด ล้วนแต่
 เป็นคำที่กล่าวสืบ ๆ กันมา เป็นคำที่ต้องเชื่อต่อผู้อื่น เป็นที่
 แฝบขยายออกแห่งความตรึงตรึงกักติด ไม่เป็นคำเป็นที่ชอบใจ
 แห่งอาตมาเลย”

“พระพุทธรูปเจ้าพระองค์ใดได้ทรงแสดงธรรมที่ผู้ใดบรรลุ จะพึงเห็นได้ด้วยตนเอง เป็นธรรม ที่ให้ผลโดยมิต้องรอคอย กาลเวลา เป็นธรรมเป็นทิสฺนไปแห่งตณฺหา เป็นที่ดับลงด้วยดีแห่ง กิเลส ขันธ์และกรรม ไม่มีธรรมในที่ไหน ๆ เปรียบเทียบได้ แก่อาตมา พระพุทธรูปเจ้าพระองค์นั้นที่ทรงมีพระนามว่าโคตมะ เพียงพระองค์เดียวเท่านั้น ที่ทรงดับความมืดลงได้หมดประทีบ นิ่งอยู่ (คือไม่ต้องขวนขวายเพื่อกรรบบรรลุความความดีใด ๆ อีก แล้ว) มีความรุ่งเรือง ทรงกระทำให้แสงสว่าง (ทางใจ) ให้แก่ ชุมชน ทรงมีปัญญาที่ใหญ่หลวงเป็นเครื่องปรากฏ ทรงมี ปัญญาที่ไพบูลย์”

พาวรี ถามว่า “ดูก่อนท่านปึงคิยะ ท่านต้องพรากรอก มาจากพระโคตมะผู้ทรงมีปัญญาที่ใหญ่หลวงเป็นเครื่องปรากฏ ทรงมีปัญญาที่ไพบูลย์ ผู้ใดแสดงธรรมที่ผู้ใดบรรลุจะพึงเห็น ด้วยตนเอง ที่ให้ผลโดยมิต้องรอคอยกาลเวลาเป็นธรรม เป็นทิสฺนไปแห่งตณฺหา เป็นที่ดับลงด้วยดีแห่งกิเลส ขันธ์ และ กรรม ไม่มีธรรมในที่ไหน ๆ เปรียบเทียบได้แก่ท่าน แม้เพียง ชั่วครู่หนึ่งหรือ ?”

ป. “ดูก่อนพราหมณ์ อาตมามีได้พรากรออกมาจากพระ
 พุทธเจ้าผู้ทรงมีพระนามว่าโคตมะ ที่ทรงมีปัญญาที่ใหญ่หลวง
 เป็นเครื่องปรากฏ ที่ทรงมีปัญญาที่ไพบูลย์ที่ทรงแสดงธรรมอัน
 ผู้ที่ได้บรรลุจะพึงเห็นได้ด้วยตนเอง ที่ให้ผลโดยมิต้องรอกอย
 กาลเวลา เป็นธรรมเป็นที่สนใจแห่งคณา เป็นที่สนใจด้วยดี
 แห่งกิเลส บันฑ์และกรรม ไม่มีธรรมในที่ไหน ๆ เปรียบเทียบ
 ได้แก่อตมา แม้เพียงครู่หนึ่ง เพราะอาตมาย่อมเห็นพระองค์
 ท่านอยู่ด้วยใจเสมือนดั่งดวงจักษุ ดูก่อนพราหมณ์ อาตมาเป็นผู้
 ไม่ประมาท ทั้งในกลางคืน ทั้งในกลางวัน นอบน้อม
 พระองค์ท่านยังราตรีให้ล่วงไปอยู่ เพราะพุทธานุสติน
 นั้นแหละ อาตมาจึงสำคัญตนว่ามีได้อยู่ปราศจาก
 พระพุทธเจ้า”

“ธรรม ๔ อย่างนี้ คือ ศรัทธา ๑ ปัตติ ๑ มนะ ๑ สติ ๑ ย่อม
 ไม่ยังบุคคลให้แล่นออกไปจากศาสนาของพระโคตมพุทธเจ้า
 อาตมาย่อมหมั่นไปทางทิศซึ่งเป็นที่ดำเนินไปแห่งพระพุทธรเจ้า
 ผู้มีปัญญาเสมอด้วยแผ่นดินท่านนี้ ความที่อาตมาเป็นคนแก่
 หมดเรี่ยวแรงทรุดโทรมแล้วนั้นแล ย่อมเป็นเหตุให้ร่างกาย

ดำเนินเข้าไปในสำนักพระผู้มีพระภาคเจ้าไม่ได้ ตูก่อน
 พราหมณ์ แต่อาตมามากเข้าไปในสำนักแห่งพระผู้มีพระ-
 ภาคเจ้านั้น ด้วยการเข้าไปด้วยการตรัสตรีกอยู่ตลอดเวลาเนื่อง
 นิตย์ เพราะใจของอาตมาได้แอบแนบอยู่กับพระพุทเจ้าพระ
 องค์นั้นแล้ว อาตมากำลังนอนจมอยู่ในปลักกาม กำลังดิ้นรน
 อยู่ด้วยตัณหา ได้พบพระพุทเจ้าผู้ทรงเป็นเทพยิ่งกว่าศาสดา
 อนึ่งเป็นเทพ ในครั้งนั้น อาตมาได้เห็นพระสัมพุทเจ้าผู้ทรง
 ข้ามพ้นกิเลสไปแล้ว ผู้หมดอาสวะแล้ว”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงเปล่งโอภาสไปแล้วตรัสว่า
 “ตูก่อนปึงคิยะ ภิกษุวัคคิ ภิกษุภัทราวุธะ และภิกษุอาฬ-
 วิโคตมะ ได้เป็นผู้น้อมลงไปสู่ศรัทธาแล้ว (คือเป็นพระอัครหันต์
 ศรัทธาธิมุตแล้ว) ฉันทิ เธอกิจน้อมลงไปสู่ศรัทธาฉันทันนั้น
 เทียวเถิด เธอจักบรรลุถึงนิพพานซึ่งเป็นฝั่งด้านนอกแห่งกิเลส
 บันฑ์ และกรรม”

ป. “อาตมาน้อมเลื่อมใสยิ่ง เพราะได้สดับฟังพระ-
 คำรัสของพระมุนี พระพุทเจ้าทรงรื้อเอากิเลสที่ปกคลุมออก
 หมดแล้ว ไม่มีกิเลสและกรรมซึ่งเป็นลูกสลักที่ตรึงให้ติดอยู่กับ

ภพ ทรงมีปฏิภาณ ได้ตรัสรู้ธรรมที่กระทำซึ่งความเป็นอธิเทพ
 ทรงรู้ธรรมที่กระทำความเป็นอธิเทพอย่างต่ำ ๕ อย่างดีทั้ง
 ปวง ทรงเป็นพระศาสดาที่กระทำปัญหาทั้งหลายของเหล่าชนที่
 มีความสงสัยอยู่ที่กำลังปัญญาณอยู่ว่า 'ข้าพระบาทหมดความ
 สงสัยแล้ว' ให้สุดสิ้น พระนิพพานที่ไม่มีกิเลสและกรรมไร ๆ
 พึงชักพาไปได้ เป็นธรรมที่ไม่กำเริบ (คือเที่ยง) ไม่มีธรรม
 ในที่ไหน ๆ เปรียบเทียบได้ ข้าพระบาทจักบรรลุถึงโดยแน่
 นอน พระนิพพานนี้ ไม่เป็นที่สงสัยของข้าพระบาทแล้ว 'ขอ
 พระองค์โปรดทรงจำข้าพระบาทว่าได้เป็นผู้มีจิตน้อมไปใน
 พระนิพพาน ตามพระโอวาทที่ได้ตรัสตักเตือนอย่างน่นแล้ว"
 แล.

สถานการณ์หลังพุทธพยากรณ์

माणพ ๑๖. คน ที่เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ณ
 ปาสาณกเจดีย์ ในแคว้นมคธ เพื่อกราบทูลถามปัญหาที่
 พรหมณพาวรมอบไปนั้น เว้นท่านบังคิยะที่กราบทูลถาม
 ปัญหาในอันดับที่ ๑๖ เพียงคนเดียว แต่ละคน ๆ ย่อมได้บรรลุ

พระอรหันต์สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ฌ อาสน์ที่ตน ๆ นั่งเฝ้า
กราบทูลถามปัญหา^๕นั้นนั่นเอง. ทุก ๆ ท่านได้บรรลุพระอรหันต์
สำเร็จเป็นพระอรหันต์ ในตอนที่พระพุทธเจ้าตรัสตอบปัญหา
ที่ตน ๆ กราบทูลถามจบ เมื่อได้เป็นพระอรหันต์แล้ว ได้นั่ง
ประณมมือบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้าและประกาศความที่ตน ๆ
เป็นพุทธสาวกให้ปรากฏออกมา ๆ พระพุทธเจ้าได้ประทาน
เอหิภิกขุอุปสัมปทาแก่ท่าน คราวละองค์ ๆ ตามลำดับ

ส่วนท่านปัณณิกะ ในตอนที่นั่งเฝ้าสดับพระพุทธคำรัส
ตอบปัญหาที่ตนกราบทูลถามอยู่ ฌ อาสน์นั้น ได้เกิดมีจิต
ที่นึกเสียตายแล่นไปถึงท่านพาริว่า “น่าเสียตายเหลือเกินใน
ข้อที่ท่านพรหมณผู้^๕นำชายของเราไม่มีโอกาสได้มาสดับฟัง
พระธรรมเทศนาอันวิจิตรลึกซึ้งเช่น^๕” เพราะโทษที่ฟังท่าน
นักรักนำชายแทรกซ้อนเข้ามา^๕ การสดับฟังพระพุทธคำรัส
ตอบปัญหาที่ตนถามนั้น^๕ จึงเกิดผลเพียงให้ท่านปัณณิกะได้บรรลุ
ธรรมเพียง^๕ขนอนำคามมรรค ให้สำเร็จเป็นพระอนาคามีเท่า^๕
นั้น พอการตรัสตอบปัญหานี้^๕สุดสนลง ท่านปัณณิกะได้ประณม
มือบังคมพระผู้มีพระภาคเจ้า และประกาศความที่ตนเป็น

พุทธสาวก ก็ได้รับประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทา ณ ที่นั้น
เอง

เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างสุดสิ้นลงแล้ว ท่านปัจฉิยะได้กราบทูล
ลากลับไปยังสำนักพราหมณ์พาวรี ณ เกาะในแม่น้ำโคธาวรี
ได้แสดงพระพุทธานุญาตให้พราหมณ์พาวรีฟัง ในตอนที่การแสดง
พระพุทธานุญาตแล้วไปอยู่นั้น องค์พระพุทธานุญาตได้มาปรากฏ
แก่ท่าน ๆ ได้เกิดมีศรัทธาที่แรงกล้าในพระพุทธานุญาต และน้อม
จิตลงไปในพระนิพพานมีประมาณสูงยิ่ง ท่านได้สำเร็จเป็น
พระอรหันต์ประเภทสัทธาธิมุตในตอนนั้น ส่วนพราหมณ์พาวรี
ก็ได้สำเร็จเป็นพระอนาคามีในพระพุทธศาสนา เพราะการ
ได้สดับฟังของพระพุทธานุญาต เมื่อได้สำเร็จเป็นพระอนาคามี
แล้ว จะได้ไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า และได้เข้าอุปสมบท
เป็นภิกษุหรือไม่ ในคัมภีร์ท่านมิได้เล่าบอกไว้

การกราบทูลถามปัญหา และการตรัสตอบปัญหารายาน
นอกจากเกิดผลให้มาณพทั้ง ๑๖ นั้น ได้สำเร็จเป็นพระ
อรหันต์แล้ว แมตติยผู้ติดตามไปกับมาณพ ๑๖ คนนั้น แม
ประชาชนอื่น ที่เข้าไปร่วมฟังด้วย ต่างก็มีส่วนได้บรรลุมรรค

ผลด้วย คือ บางพวกได้เป็นพระอรหันต์ บางพวกได้เป็นพระ
อนาคามี บางพวกได้เป็นพระสกทาคามี บางพวกได้เป็นพระ
โสดาบัน เฉพาะท่านที่ได้บรรลุลุทธิเป็นพระอรหันต์ ย่อมได้
รับอุปสมบทด้วยเอหิภิกขุอุปสัมปทา ณ ที่นั้นด้วย

ส่วนศิษย์ของพราหมณ์พาวรี ที่ร่วมสดับฟังพระพุทธานุ
อยู่กับพราหมณ์พาวรี ณ เกาะในแม่น้ำโคธาวรีนั้น ที่ได้ร่วม
บรรลุมรรคผลมเพียงชนพระโสดาบันเท่านั้น

นตถิ สันติปริ สุจ.

สุขอย่างอื่นจากการดับกิเลสลงได้หาไม่

นิพพานํ ปรมํ สุข.

นิพพานเป็นสุขที่ดับทุกข์ที่เบ็นขี้ดกลังได้หมด

นิธิเผยแพร่พุทธธรรม

นิธิ เป็นของวัดราชบพิธ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๑๐ มกราคม ๒๔๙๘ ด้วยทรัพย์สินของมูลนิธิธรรมศึกษา ตั้งขึ้นด้วยความมุ่งหมายจะใช้ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากนิธิเผยแพร่พระพุทธศาสนา เป็นสาระสำคัญ และแบ่งใช้ในการกุศลอย่างอื่นบ้าง คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากนิธิ จะได้แบ่งใช้ดังนี้ คือ :—

๑. จัดสืบทอดในร้อย ใช้ในกิจการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและกิจการของนิธิ
๒. ยี่สิบในร้อย ส่งเข้าสมทบในดอกผลแห่งนิธิบำรุงรักษาสถานด้วยปัจจัย
๓. ห้าในร้อย สะสมไว้ช่วยเหลือผู้ทศมควรได้รับการช่วยเหลือ

ทรัพย์สินจำนวนตั้งแต่ ๕๐๐ บาทขึ้นไป ที่ท่านผู้มีศรัทธาบริจาคเข้าเป็นทุนนอนของนิธิ โดยจะบริจาคคราวเดียวหรือหลายคราวก็ได้ จะได้จัดตั้งเป็นทุนมีชื่อต่างประจำอยู่ในนิธิ ตามความประสงค์ของท่านผู้บริจาค

จำนวนทุนของนิติเผยแพร่พุทธธรรม

(ก) ทุนรับหลัง ๓๐ เม.ย. ๒๕๑๒ ถึง ๒๕ เม.ย. ๒๕๑๓

๑. นายสระ นางสมบุรณ์ ศุภศรี	๑,๐๐๐ บาท
๒. นายสุชาติ วัฒนสินธุ์	๑,๐๐๐ บาท
๓. พระเทพโมลี เทหาราคา	๗๖๐ บาท
๔. นางจงจิตต์ สุพรรณรัตน์	๗๒๐ บาท
๕. นายเกริกชัย ขอโสดถิกุล	๕๐๐ บาท
๖. ผู้ไม่ประสงค์ให้ประกาศนาม	๕๐๐ บาท
๗. นายประศาสน์ — นางศรีสุพรรณ มโนน้อม	๕๐๐ บาท
๘. นางพิณ เมาลานนท์	๕๐๐ บาท
๙. นางปราโมท เทวกุล ณ อยุธยา	๕๐๐ บาท
๑๐. นายธานี นพจินดา	๔๐๐ บาท
๑๑. นางชูศรี นพจินดา	๒๐๐ บาท
๑๒. ด.ช. ณัฏฐินทร์ นพจินดา	๕๐ บาท
๑๓. พระชินวงศ์เวที เทหาราคา	๓๐๐ บาท
๑๔. น.ส. ถนอมจิต กงกะนันท์	๓๐๐ บาท

๑๕. น.ส. ถนอมจิต กงกะนันทน์	๒๒๕ บาท
๑๖. นางพรพิมล กาญจนสมน	๒๐๐ บาท
๑๗. น.ส. อรุณ ฉายา	๒๐๐ บาท
๑๘. น.ส. เจริญศรี ทัพพะรังสี	๒๐๐ บาท
๑๙. พระครูสังฆวิชิต เทาราคา	๒๐๐ บาท
๒๐. นายไฉ่ ทองดีแท้	๒๐๐ บาท
๒๑. นายหยัด — นางแหม่ม มาแจ้ง	๑๕๐ บาท
๒๒. นายธีรพัฒน์ คชนันท์	๑๐๐ บาท
๒๓. น.ส. ธีรภรณ์ คชนันท์	๑๐๐ บาท
๒๔. พระสนธิ ธีรสวัสดิ์ เทาราคา	๑๐๐ บาท
๒๕. นางผิว ธีรสวัสดิ์	๑๐๐ บาท
๒๖. นายสฤณ จังกาจิตต์	๑๐๐ บาท
๒๗. นายเขื่อน — นางเชอ ดีเนย	๑๐๐ บาท
๒๘. นางไข เหลืองอาภากร	๑๐๐ บาท
๒๙. พ.ต. สมปอง โปสพันธ์	๑๐๐ บาท
๓๐. พลเรือโท อภัย สัตกะสิน ร.น.	๑๐๐ บาท
๓๑. ร.ต.อ. วิชิต วิชัยชนพัฒน์	๑๐๐ บาท

๓๒. นายสงวน โจรนนิต	๑๐๐ บาท
๓๓. พระสนิท พงษ์บุบผา เทาราคา	๑๐๐ บาท
๓๔. น.ส. สมพันธ์ สุจริตกุล	๑๐๒ บาท
๓๕. น.ส. อภิญา คิมมงคล	๑๐๐ บาท
๓๖. นายเล็ก เขตติยานนท์	๑๐๐ บาท
๓๗. พ.ต. ชนะ เขตติยา	๘๐ บาท
๓๘. นางลูกจันทน์ เกตุนิติ นางสุตา เขตติยานนท์	๑๐๐ บาท
๓๙. นายเมธ ศตวุฒิ	๑๐๐ บาท
๔๐. นางบังอร ศตวุฒิ	๑๐๐ บาท
๔๑. น.ส. ชมพูนท์ ศตวุฒิ	๕๐ บาท
๔๒. น.ส. ตนุชา ศตวุฒิ	๕๐ บาท
๔๓. นายกันต์ สิริกาญจน	๕๐ บาท
๔๔. นางทัศนีย์ สิริกาญจน	๕๐ บาท
๔๕. นายไกรทัศน์ สิริกาญจน	๕๐ บาท
๔๖. พระเทพโมลี เทาราคา	๕๐ บาท
๔๗. นายสหัส พุกกะมาน	๕๐ บาท
๔๘. ต.ช. ทินวัฒน์ พุกกะมาน	๒๐ บาท

๔๙. ค.ญ. พรศิริ พุกกะมาน	๑๕ บาท
๕๐. ค.บ. นรสี พุกกะมาน	๑๐ บาท
๕๑. นายสิทธิชัย อังภากรณ	๕๐ บาท
๕๒. น.ส. สมศรี จันทรวงานนท์	๕๐ บาท
๕๓. น.ส. บุญชู พงศ์พานิช	๕๐ บาท
๕๔. นางผวน รุวานนท์	๔๐ บาท
๕๕. นายเชียงเลียง แซ่เป	๔๐ บาท
๕๖. น.ส. ชลอ สิริสัมพันธ์	๓๐ บาท
๕๗. นายตะ ผาสุข	๓๐ บาท
๕๘. นายสุข สีสูกหัว	๓๐ บาท
๕๙. นายทวิชย์ ฤทธิภักขัย	๓๐ บาท
๖๐. นายปริญญา หรรวระณะ	๓๐ บาท
๖๑. น.ส. สุวิมล พุ่มพวง	๒๐ บาท
๖๒. น.ส. พูลสวัสดิ์ บุโ	๒๐ บาท
๖๓. น.ส. สมัย ตันติเจริญ	๒๐ บาท
๖๔. นายประหยัต สอนจิตต์	๒๐ บาท
๖๕. อุบาสกเบอร์ ๘	๑๘ บาท

๖๖. พิเศษ สำหรับ ๔๔	๑๑ บาท
๖๗. นายเรื่อง ขมบุญ	๑๐ บาท
๖๘. น.ส. ปราณี ทรวงแสง	๑๐ บาท
๖๙. นางวิบูลยสารกิจ	๑,๐๐๐ บาท
รวมรับในงวดนี้	<u>๑๒,๓๙๑ บาท</u>

(บ) ทุนรับไว้ก่อน ๓๐ เม.ย. ๒๕๑๒

๑. ทุนส่วนรวม	๘,๑๗๔ บาท
๒. ทุนสงเคราะห์ ฉายา	๔,๕๓๖ บาท
๓. ทุนบุญยโฆษณ	๗,๒๔๐ บาท
๔. ทุนพร้อม บูโต	๕,๙๑๒ บาท
๕. ทุนทุนทูลสด โดยพระสวสทวารียุทธ	๕๐๐ บาท
๖. ทุนสุนรัตน์ เกลาน	๑,๕๐๐ บาท
๗. ทุนสุภิกรม	๙๐๐ บาท
๘. ทุนโรจนนิมิต	๑,๘๐๐ บาท
๙. ทุนหลวงแสงสวสติกการ	๕๐๐ บาท
๑๐. ทุนสโสมสรนายทหารสำรอง	๑,๒๐๐ บาท

๑๑. ทุณนวกภิกษุ ปี ๒๕๐๐	๙๐๐ บาท
๑๒. ทุณนันทกิจ	๕,๕๐๐ บาท
๑๓. ทุณนางสาวสุภา สิริกาญจน	๕,๓๘๐ บาท
๑๔. ทุณนครประศาสน์	๑,๐๐๐ บาท
๑๕. ทุณสรีต มาแจ้ง	๑,๑๐๐ บาท
๑๖. ทุณไพล่ กันกำไร	๕๐๐ บาท
๑๗. ทุณสิน ฉิ้นโภคะ	๘๐๐ บาท
๑๘. ทุณอิน ปุงคานนท์	๑,๐๐๐ บาท
๑๙. ทุณขวณะครุ	๑,๐๔๗ บาท
๒๐. ทุณพระวิสินีโท	๒,๒๐๐ บาท
๒๑. ทุณอ้อม — อุทัย จารุสมิต	๑,๑๕๐ บาท
๒๒. ทุณมงคลสุขสวัสดิ์	๕๐๐ บาท
๒๓. ทุณนิพิทสุขุการ	๓,๖๕๕ บาท
๒๔. ทุณสังข์บัว	๗๐๐ บาท
๒๕. ทุณสงบ อังสโรวทย์ อายุ ๗๗ ปี	
๑๓ มิ.ย. ๒๕๐๖	๑,๓๐๐ บาท
๒๖. ทุณโรจนแก้ว	๑,๗๒๐ บาท
๒๗. ทุณธานี — ชุศรี นพจินดา	๒,๑๖๐ บาท

๒๘. ทุนพร — พายัพ อรุณฤกษ์	๑,๐๐๐ บาท
๒๙. ทุนนวกภิกษุ ปี ๒๕๐๖	๘๖๒ บาท
๓๐. ทุนทุนทุสวสดี โดยนายพัฒน์นางสอน ทุนทุสวสดี	๕๐๐ บาท
๓๑. ทุนคุณแม่วรรณ โรจนวิภาต	๑,๐๐๐ บาท
๓๒. ทุนจงจิตต์ สุพรรณรัตน์	๒,๖๘๐ บาท
๓๓. ทุนไย บุณมาตร์	๕๐๐ บาท
๓๔. ทุนสว่าง เดชเกตุ	๙๐๐ บาท
๓๕. ทุนนางขิต นครประศาสน์	๑,๐๐๐ บาท
๓๖. ทุนวร วนะภุติ	๕๐๐ บาท
๓๗. ทุนมานิต เสาวรส ปัทมะกลางคุล	๖๐๐ บาท
๓๘. ทุนโปสพันธ์	๒,๕๕๕ บาท
๓๙. ทุนเชื้อ — ต่วน กาญจนพันธ์	๓,๐๐๐ บาท
๔๐. ทุนขอโสติถิกุล	๑,๕๐๐ บาท
๔๑. ทุนนางสาโรชรัตนนิมมานก์ (วินัสสุขยางค์)	๕๐๐ บาท
๔๒. ทุนธีรสวัสดิ์	๙๖๐ บาท
๔๓. ทุนเจริญศรี ทัพพะรังสี	๕๐๐ บาท
๔๔. ทุนหลวงและนางห้าวหาญพล ๑	๕๗๓ บาท

๔๕. ทุนแฉ่งอุทิศ	๑๐๐๐ บาท
๔๖. ทุนไม่มีชื่อ	๑๑๙๕ บาท
๔๗. ทุนพระสถาพรพริยคุณ (ประสิทธิ์)	๕๐๐ บาท
๔๘. ทุนพรพิมล กาญจนสุนทร	๑๗๑๕ บาท
๔๙. ทุนสันตติ—สุกานดา โรจนสุนทร	๑๐๐๐ บาท
๕๐. ทุน ด.ญ. อัจฉินย์ ศชนันท์	๖๐๐ บาท
๕๑. ทุนคงสวาสดี	๕๐๐ บาท
๕๒. ทุนคุณแม่ปรำง สืบสนองศึกษากร	๑๐๐๐ บาท
๕๓. ทุนเยอน—เชอ ดิเนย	๖๒๐ บาท
๕๔. ทุนธน จินดาลัทธ	๑๐๐๐ บาท
๕๕. ทุนบุญชู ปุณณสาโร มณีสุวรรณ	๕๐๐ บาท
๕๖. ทุนคุณแม่แดงโม มงคลสุขสวัสดิ์	๕๐๐ บาท
๕๗. ทุนสกุณ จังกาจิตต์	๗๖๐ บาท
๕๘. ทุนคุณพ่อบุญมา คุณแม่ปุก นิมชาญเวท	๕๐๐ บาท
๕๙. ทุนนายฮงลม แซ่ฮอง	๕๐๐ บาท
๖๐. ทุนตันตลปกร	๑๒๕๐ บาท
๖๑. ทุนอุทิศแด่คุณตาคุณยาย	๑๐๐๙ บาท

๖๒. ทูลหลวงกำจัตและนางเล็ก ทองสุพรรณ ๕๔๕ บาท
 ๖๓. ทูลสมพันธ์ สุจริตกุล ๕๐๐ บาท
 ๖๔. ทูล พ.อ. เกษม นันทกิจ ๑๑๐๐ บาท
 ๖๕. ทูล^ชฮ—รว^ช กงกะนันท์ ๕๐๐ บาท

รวมได้รับไว้แล้วทั้งสิ้น ๑๑๐,๖๘๙ บาท

หมายเหตุ : ทูลหมายเลข ๕๘ ในรายการเลขที่ ๑๑ ใน
 (ก) ในคำแปลมหาปริณิพพานสูตร^๕ น บาด
 รายชื่อผู้บริจาคทรัพย์ตั้งทูลที่ ๕๘ น ไปคน ๑
 คือ ต.ญ. ฉวีวรรณ มงคลสุขสวัสดิ์

รายการในการตั้งทุน

ทุนสงเคราะห์ ฌายา ผู้ตั้งคือนายสงเคราะห์ ฌายา
ตั้งเมื่อเริ่มตงนธเผยแผ่ฯ นด้วยประสงค์ ได้มีส่วนในการบำเพ็ญ
กุศลเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตามหลักการที่ตนเลื่อมใส ทุน
บริจาคเลขที่ ๑๗ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนสงเคราะห์ ฌายา
เป็นส่วน ๑ แห่งการบำเพ็ญกุศลอุทิศบิดาในรอปปี ปัจจุบัน
ทุนนี้จะมีจำนวนเงิน ๔,๗๓๖ บาท

ทุนบุญโฆษณ ผู้ตั้งคือพระเทพโมลี (ปาสาทิโก)
ตั้งเมื่อเริ่มตงนธฯ อุทิศเป็นการกุศลทักษิณานุประทานประจำ
แต่โยมทั้งสองของผู้ตั้งทุนนี้ ทุนบริจาคเลขที่ ๓ ใน (ก)
สมทบเข้าในทุนบุญโฆษณ อุทิศแก่บูรพการี บูรพการี
ปัจจุบันทุนนี้มีจำนวนเงิน ๘,๐๐๐ บาท

ทุนพร้อม ฐโต ผู้ตั้งคือ น.ส. ถนอมจิต กงกะนันท์
ตั้งเมื่อ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๘ อุทิศเป็นการกุศลทักษิณานุ-
ประทานประจำแก่คุณพร้อม ฐโต จ.จ. ผู้เป็นคุณยายใหญ่ของตน

ทุนบริจาคเลขที่ ๑๔ — ๖๒ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนพร้อม
ชูโต^๕ อุตศกแก่คุณพร้อม ชูโต จ.จ. ปัจจุบันทุน^๕นี้มีจำนวน
เงิน ๖,๒๓๒ บาท

ทุนโรจนนิมิต ^{๕๕}ผู้ตั้งคือนายทิม โรจนนิมิต ^{๕๕}ตั้งเป็นทุน
บนเมื่อ ๑๕ เมษายน ๒๕๐๐ ด้วยมีประสงค์ได้มีส่วนในการ
บำเพ็ญกุศลแผ่พระพุทธรูปสนทนาเป็นการประจำ ทุนบริจาค
เลขที่ ๓๒ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนโรจนนิมิต^๕ เป็นส่วน ๑
แห่งการบำเพ็ญกุศลอุทิศในรอบปี ปัจจุบันทุน^๕นี้มีจำนวน
เงิน ๑,๙๐๐ บาท

ทุนนางสาวศุภา สิริกาญจน ^{๕๕}ผู้ตั้งคือ นางบังอร
ศตวุฒิ นายกันต์ สิริกาญจน และ น.ส. วรวัฒนา สิริกาญจน
ตั้งเนื่องในการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน ในดิถีครบรอบ ๑ ปี
ซึ่งตรงกับ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ จากวันที่คุณศุภา สิริกาญจน
ถึงแก่กรรม คณะผู้ตั้งทุน^๕ อุตศกกุศลที่เกิดจากการบริจาค
ทรัพย์สิน^๕ และกุศลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากทุน^๕

ในการกุศลตามหลักการของงานิธิเผยแผ่ ๆ นี แก่คุณศุภา สิริ-
 กาญจน ผู้เป็นอาและเป็นบุรพการีณผู้มีอุปการคุณยิ่งของตน ๆ
 ทุนบริจาคเลขที่ ๓๙-๔๐-๔๑-๔๒-๔๓-๔๔-๔๕ ใน
 (ก) สมทบเข้าในทุนนางสาวศุภา สิริกาญจน^๕ เป็นส่วน ๑
 แห่งการบำเพ็ญกุศลอุทิศในรอบปี ปัจจุบัน ทุนนี้จะมีจำนวน
 เงิน ๕,๘๓๐ บาท

ทุนพระวิสินโท ผู้ตั้งคือ พระสนิท วิสินโท พงษ์-
 บุปผา น.ส. ยุพพาดิ พงษ์บุปผา จ.ส.ต. ศรีโสภณ พงษ์บุปผา
 และ น.ส. ปัญจนา พงษ์บุปผา ตั้งเมื่อ ๓๐ พฤศจิกายน
 ๒๕๐๔ ในการฉลองอายุครบ ๖๙ ปี ของพระสนิท พงษ์บุปผา
 ด้วยมุ่งบำเพ็ญกุศลเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นการประจำ ทุน
 บริจาคเลขที่ ๓๓ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนพระวิสินโท^๕
 ปัจจุบัน ทุนนี้มีจำนวนเงิน ๒,๓๐๐ บาท

ทุนน้อม—อุทัย จารุสมบัติ ผู้ตั้งคือ นายอาทร จารุสมบัติ
 ตั้งเมื่อ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๐๔ ด้วยประสงค์ให้เป็นการบำเพ็ญ

กุศลส่วน ๑ เนื่องในการฉาปนกิจศพคุณนายน้อม พิเศษสุภกิจ
ผู้มารดา และนายอุทัย จารุสมิต ผู้พี่ชาย อุทิศกุศลที่เกิดจาก
การบริจาคทรัพย์ตั้งทุนนี้ และกุศลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์
จากทุนนี้ บำเพ็ญกุศลตามหลักการของนิตินี้ แต่คุณนายน้อม
พิเศษสุภกิจ ผู้มารดา และแก่นายอุทัย จารุสมิต ผู้พี่ชาย ทุน
บริจาคเลขที่ ๔๖ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนน้อม—อุทัย จารุ-
สมิติน อุทิศแก่คุณนายน้อม พิเศษสุภกิจ และนายอุทัย
จารุสมิต ปัจจุบัน ทุนนี้จะมีจำนวนเงิน ๑,๒๐๐ บาท

ทุนธานี - บุตรี นพจินดา ผู้ตั้ง คือนายธานี — นาง
บุตรี นพจินดา ตั้งเป็นทุนบนเมื่อ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๖
ด้วยมีประสงค์ในการได้บำเพ็ญกุศล ตามหลักการที่ตน
เลื่อมใสเป็นการประจำ ทุนบริจาคเลขที่ ๑๐—๑๑—๑๒
ใน (ก) สมทบเข้าในทุนธานี — บุตรี นพจินดา นี้ ปัจจุบัน
ทุนนี้จะมีจำนวนเงิน ๒,๘๑๐ บาท

ทุนนวกภิกษุ บ ๒๕๐๖ ผู้ตั้งคือคณะนวกภิกษุปี
๒๕๐๖ ตั้งเมื่อ ๙ ตุลาคม ๒๕๐๖ เพื่อบำเพ็ญกุศลแห่งการ

ที่ตน ๆ ได้เข้ามารับอุปสมบทอยู่ ณ วัดราชบพิธ ด้วยมุ่งให้
อนุสรณ์^{๕๕} เกิดเป็นการบำเพ็ญกุศลในการเผยแพร่พระพุทธ-
ศาสนาเป็นการถาวร ทุนบริจาคเลขที่ ๓๗ ใน (ก.) สมทบ
เข้าในทุนนวภิกษุปี ๒๕๐๖^{๕๖} เป็นส่วนช่วยความเติบโต
บนแห่งกิจการกุศล ที่ตนผู้ ๑ ได้มีส่วนเป็นผู้ก่อตั้ง^{๕๕} ใน
ตอนที่ยังดำรงอยู่ในภิกษุภาพ ปัจจุบัน^{๕๖} ทุนนี้มีจำนวน
เงิน ๙๔๒ บาท

ทุนจงจิตต์ สุพรรณรัตน์^{๕๕} ผู้ตงคอนางจงจิตต์ สุพรรณ-
รัตน์ และนายณัฏฐณิ สุพรรณรัตน์ ตงเป็นทุนบนเมื่อ ๒๒
กันยายน ๒๕๐๗ ด้วยประสงค์ให้ได้บำเพ็ญกุศลเผยแพร่
พระพุทธศาสนาเป็นการถาวร ทุนบริจาคเลขที่ ๔ ใน (ก.)
สมทบเข้าในทุนจงจิตต์ สุพรรณรัตน์^{๕๕} ปัจจุบัน^{๕๖} ทุนนี้มี
จำนวนเงิน ๓,๔๐๐ บาท

ทุนโปสพันธ์^{๕๕} ผู้ตงคอนางหวล โปสพันธ์^{๕๕} ตงเมื่อ ๖
ตุลาคม ๒๕๐๘ ด้วยประสงค์ได้มีส่วนในการบำเพ็ญกุศลเผย
แผ่พระพุทธศาสนาตามหลักการทนต์เลื่อมใส เป็นการถาวร

ทุนบริจาคเลขที่ ๒๙ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนโปสพันธุ เป็น
ส่วนบำเพ็ญกุศลเพื่อให้ทุนการกุศลที่มารดาได้ตั้งไว้มีพลังใน
การบำเพ็ญกุศลมากขึ้น ปัจจุบันทุนนี้จึงมีจำนวนเงิน ๒,๖๕๕
บาท

ทุนเชื้อ—ถ้วน กาญจนพันธุ์ ผู้ตั้งคือนางวิบูลย์สารกิจ
(ถ้วน กาญจนพันธุ์) ตั้งเมื่อ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๐๙ ด้วยมุ่ง
ได้มีส่วนบำเพ็ญกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนา บำรุงรักษาสามเณร
และสงเคราะห์คน ตามหลักการของนิธิเผยแพร่ เป็นการ
ประจำ ทุนบริจาคหมายเลข ๖๙ ใน (ก) สมทบเข้าใน
ทุนเชื้อ—ถ้วน กาญจนพันธุ์ เป็นส่วนเพิ่มปริมาณพลังทุน
การกุศลที่ตนได้ตั้งไว้ให้มากขึ้นตามอายุกาล ปัจจุบันทุนนี้
จึงมีจำนวนเงิน ๔,๐๐๐ บาท

ทุนขอโสติฏกุล ผู้ตั้งคือนายเกริกชัย ขอโสติฏกุล ตั้ง
เมื่อ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๐๙ ด้วยมุ่งได้มีส่วนบำเพ็ญกุศลเผยแพร่
พระพุทธศาสนาบำรุงรักษาสามเณร และสงเคราะห์คน

ตามหลักการของนิตินิเทศน์^๕ เป็นการถาวร และด้วยมุ่ง
ให้ทุน^๕เกิดเป็นอนุสรณ์แห่งการที่ตนได้เข้ามารับบรรพชา
อุปสมบทอยู่ ณ วัดราชบพิตร ทุนบริจาคเลขที่ ๕ ใน (ก)
สมทบเข้าในทุนขอโสติกุล^๕ ด้วยมุ่งให้ทุน^๕มีผลงในการ
บำเพ็ญกุศลมากขึ้นตามอายุกาล ปัจจุบัน ทุน^๕นี้มีจำนวน
เงิน ๒,๐๐๐ บาท

ทุนธีรสวาท^๕ ผู้ตั้งคือพระสนธิ ธีรสวาทและ ร.ต.อ.
พนม ธีรสวาท^๕ ตั้งเป็นทุนขึ้นเมื่อ ๒ ตุลาคม ๒๕๐๙ ด้วย
ประสงค์ได้มีส่วนได้บำเพ็ญกุศลเผยแผ่พระพุทธศาสนา ใน
ทางที่ทำให้พระธรรมที่แท้จริงของพระพุทธเจ้าได้แพร่หลาย
ออกไปเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษย์แห่งการดำเนินชีวิต ในทาง
ที่ชอบ ทุนบริจาคเลขที่ ๒๔ — ๒๕ ใน (ก) สมทบเข้าใน
ทุนธีรสวาท^๕ขึ้นส่วนเพิ่มความเติบโตใหญ่ให้แก่ทุน^๕ตามควร
แก่อายุ ปัจจุบัน ทุน^๕นี้มีจำนวนเงิน ๑,๑๖๐ บาท

ทุนเจริญศรี ทพพระรังสี^๕ ผู้ตั้งคือ น.ส. เจริญศรี
ทพพระรังสี^๕ ตั้งเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๐๙ ด้วยประสงค์ได้มี

ส่วนในการบำเพ็ญกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนาเป็นการประจำ
ทุนบริจาคเลขที่ ๑๘ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนเจริญศรี
เทพะรังสน ^{๖๔๕} เป็นส่วนเพิ่มความเติบโตใหญ่ให้แก่ทุนการกุศล
ทุนนี้ ปัจจุบัน ^{๕๕} ทุนนี้จะมีจำนวนเงิน ๗๐๐ บาท

ทุนพรพิมล กาญจนสุนน ^{๖๕๕} ผู้ตั้งคือนางพรพิมล
กาญจนสุนน ^{๕๕} ตั้งเมื่อ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๐ ด้วยมุงไถ่ม
ส่วนบำเพ็ญกุศลตามหลักการของนิธิเผยแพร่ ^{๕๕} เป็นการประจำ
ทุนบริจาคเลขที่ ๑๖ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนพรพิมล
กาญจนสุนน ^{๕๕} เป็นส่วนเพิ่มจำนวนทุน ^{๕๕} ให้เติบโตใหญ่ ^{๕๕} ตาม
ปริมาณอายุ ปัจจุบัน ^{๕๕} ทุนนี้จะมีจำนวนเงิน ๑,๙๑๕ บาท

ทุน ด.ญ. อัจฉินย คุชนนท์ ^{๖๕๕} ผู้ตั้งคือพระธีรพัฒน์
จิรวทตฺตโน คุชนนท์ ^{๕๕} ตั้งเมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ ด้วยมุง
ไถ่มส่วนในการบำเพ็ญกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนา ตามหลัก
การที่ตนเลื่อมใส เป็นการประจำ เนื่องในคราวที่ตนได้เข้า
มารับบรรพชาอุปสมบทอยู่ ณ วัดราชบพิธ อุทิศทุนการกุศล ^{๕๕}

ให้เป็นอนุสรณ์แห่งนอญอัจฉริยะ คชนันท์ และอุทิศส่วน
กุศลที่เกิดจากการถวายทุนนี้ และส่วนกุศลที่เกิดจากการใช้
ประโยชน์จากทุนนี้ ประกอบการกุศลตามหลักการของนิติน
แก่นนอญอัจฉริยะ คชนันท์ นน ทุนบริจาคเลขที่ ๒๒-๒๓
ใน (ก) สมทบเข้าในทุน ด.ญ. อัจฉริยะ คชนันท์ เป็นส่วน
เพิ่มกำลังในการบำเพ็ญกุศลแห่งทุนนี้ให้มากขึ้น ปัจจุบันทุน
นี้มีจำนวนเงิน ๔๐๐ บาท

ทุนเยอน — เชอ คเฉย ผู้ตั้งคือนายเยอน — นางเชอ
คเฉย ตั้งเป็นทุนบนเมือ ๑๑ มีนาคม ๒๕๑๑ ด้วยประสงค์
ได้มีส่วนบำเพ็ญกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนา ตามหลักการที่
ตนเลื่อมใส เป็นการประจำ ทุนบริจาคเลขที่ ๒๗ ใน (ก)
สมทบเข้าในทุนเยอน—เชอ คเฉย น เป็นส่วนเพิ่มพลังในการ
บำเพ็ญกุศลแห่งทุนนี้ให้มากขึ้น ปัจจุบัน ทุนนี้มีจำนวน
เงิน ๗๒๐ บาท

ทุนสตุภณ จังกาจิตต์ ผู้ตั้งคือนายสตุภณ จังกาจิตต์
ตั้งเมือ ๔ กันยายน ๒๕๑๑ ด้วยประสงค์ ได้มีส่วนในการ

บำเพ็ญกุศลแผ่แผ่พระพุทธรูปศาสนา ตามหลักการที่ตนเลื่อมใส
 เป็นการประจำ ทนบริจาคเลขที่ ๒๖ ใน (ก) สมทบเข้าใน
 ทนสตถุณ จังกาจัดต้น เป็นส่วนเพิ่มปริมาณพลังแห่งการ
 บำเพ็ญกุศลของทนุนให้มากขึ้น ปัจจุบัน ทนนจมีจำนวน
 เงิน ๘๖๐ บาท

ทนอุทิศแด่คุณตาคุณยาย ผู้ตั้งคือ น.ส. อภิญญา
 คิวมงคล ตั้งเมื่อ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๑ ด้วยประสงค์มีโอกา
 สได้บำเพ็ญกุศลแผ่แผ่พระพุทธรูปศาสนา ตามหลักการที่ตนเลื่อม
 ใส อุทิศส่วนกุศลที่เกิดจากการบริจาคทรัพย์ตั้งทนุน และ
 ส่วนกุศลที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากทนุน บำเพ็ญกุศลตาม
 หลักการของนิตินแด่คุณตาคุณยาย ทนบริจาคเลขที่ ๓๕ ใน
 (ก) สมทบเข้าในทนอุทิศแด่คุณตาคุณยาย เป็นส่วนเพิ่ม
 ความเติบโตใหญ่ให้แก่ทนุนตามอายุกาล ปัจจุบัน ทนนจมี
 จำนวนเงิน ๑,๑๐๙ บาท

ทนสมพันธ์ สุจริตกุล ผู้ตั้งคือ น.ส. สมพันธ์ สุจริตกุล
 ตั้งเมื่อ ๒ มกราคม ๒๕๑๒ เป็นส่วนกุศลทำบุญฉลองอายุ
 เนืองในดิถีคล้ายวันเกิด ๕ มกราคม ๒๕๑๒ ด้วยประสงค์

มีโอกาสดำเนินการเพื่ออนุเคราะห์ ๓ ประการคือการเผยแพร่พระพุทธรูปตามหลักการที่ตนเลื่อมใส การบำรุงรักษาสามเณรด้วยปัจจัย ๔ และการสงเคราะห์คนที่ควรสงเคราะห์ ตามเจตนารมณ์แห่งนิธิเผยแพร่ฯ เป็นการประจำ ทนบริจาคนับที่ ๓๔ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนสมพันธ์ สุจริตกุล เป็นส่วนเพิ่มกำลังให้แก่ทุนในโอกาสครบรอบ ๑ ปี ปัจจุบันทุนนี้มีจำนวนเงิน ๖๐๒ บาท

ทุนฮ — รว กงกะนันท์ ผู้ตั้งคือ น.ส. ถนอมจิต กงกะนันท์ ตั้งเมื่อ ๕ เมษายน ๒๕๑๒ เนื่องในดิถีคล้ายวันถึงแก่กรรมของนายเรือโท กงกะนันท์ ร.น. ผู้บิดา ด้วยประสงค์ส่วนได้บำเพ็ญกุศลตามหลักการของนิธิเผยแพร่ฯ อนุทิศแก่นายเรือโท กงกะนันท์ ร.น. และนางรว กงกะนันท์ ผู้บิดาและมารดาเป็นการประจำ ขอให้กุศลจงสำเร็จเป็นปัตตานโมทนาบุญกุศลแก่ท่านทั้งสองนั้นในทุก ๆ โอกาส ทนบริจาคนับที่ ๑๕ ใน (ก) สมทบเข้าในทุนฮ — รว กงกะนันท์ เป็นส่วนได้บำเพ็ญกุศลอุทิศในรอบปี (๕ เมษายน) ปัจจุบัน ทุนนี้มีจำนวนเงิน ๗๒๕ บาท

ทุนตั้งبنใหม่

๑. ทุนบริจาคเลขที่ ๒๑ ใน (ก) ผู้บริจาค ๆ ด้วย
ประสงค์ได้มีส่วนบำเพ็ญกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนา บำรุง
ภิกษุสามเณร และสงเคราะห์คน ตามหลักการของนิตยเผยแพร่
นี้ เป็นการประจำ ในคราวก่อน ๆ ได้บริจาคไว้แล้วรวม
๓๕๐ บาท แสดงความประสงค์ให้ตั้งทรัพย์สินบริจาค
เป็นทุนนี้ชื่อว่า “**ทุนหยด — แหม่ม มาแจ้ง**” ทุนนี้ตั้ง
เป็นทุนบนเบอ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๒

๒. ทุนบริจาคเลขที่ ๑ ใน (ก) ผู้บริจาค ๆ ด้วย
ประสงค์มีส่วนได้บำเพ็ญกุศลตามหลักปฏิบัติ ๓ ประการของ
นิตยเผยแพร่นี้ เป็นการถาวร ประสงค์ให้ตั้งทรัพย์สินบริจาค
จำนวนเป็นทุนนี้ชื่อว่า “**ทุนสระ — สัมบูรณ์ ศุภศิริ**”
ทุนนี้ตั้งเมื่อ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๑๒

๓. ทุนบริจาคเลขที่ ๖ ใน (ก) ผู้บริจาคเลื่อมใสใน
หนังสือธรรมโดยมากที่นิตยเผยแพร่นี้ พิมพ์ให้แพร่หลายออก
ไป เพราะเป็นกิจการกุศลประเภทเดียวกับกิจการกุศลที่ตน
ศรัทธาบำเพ็ญอยู่ จึงบำเพ็ญกุศลด้วยการเพิ่มกำลังให้เงิน

มิได้แสดงความประสงค์ให้ตั้งเป็นทุนมีชื่ออะไร แต่เพราะทุน
 บริจาครายนี้ มีจำนวนควรตั้งเป็นทุนมีชื่อต่างอยู่ในนิติเสีย
 แ่ ๆ นใด จึงได้จัดให้เป็นทุนมีชื่อต่างว่า **“ทุนพระนิติ-
 เกษตรสุนทร”** ทุนนี้ ตั้งเมื่อ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๑๒

๔. ทุนบริจาคเลขที่ ๗ ใน (ก) ผู้บริจาคมีศรัทธาใน
 การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตามหลักการที่ขอบด้วยเหตุผลได้
 บริจาคทรัพย์ร่วมเป็นทุนในการพิมพ์หนังสือของนิชนมาหลาย
 คราว ในคราวนี้บริจาคด้วยประสงค์ได้มีส่วนในการบำเพ็ญ
 กุศลเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตามหลักการที่ตนเลื่อมใสเป็น
 การถาวร มีประสงค์ให้ตั้งทรัพย์จำนวนนี้เป็นทุนมีชื่อต่างอยู่
 ในนิติเสียแ่ ๆ นว่า **“ทุนประศาสน์ — ศรัสุพรรณ
 มโนน้อม”** ทุนนี้ตั้งเมื่อ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๒

๕. ทุนบริจาคเลขที่ ๘ ใน (ก) ผู้บริจาค ๆ เนื่องใน
 การบำเพ็ญกุศลในดิถีอายุเจริญมาครบ ๖ รอบ แสดงความ
 ประสงค์ให้ตั้งทรัพย์จำนวนนี้เป็นทุนมีชื่อต่างว่า **“ทุนพิณ
 เมาลานนท์”** ทุนนี้ ตั้งเมื่อ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๓

๖. ทุนบริจาคเลขที่ ๙ ใน (ก) ผู้บริจาคมีความสนใจในการเรียนธรรมและการปฏิบัติธรรมเป็นพิเศษ บริจาคด้วยประสงค์มีโอกาสดำเนินการเพื่อกุศลเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามหลักการที่ตนเลื่อมใส ดำรงรักษาสามเณร และสงเคราะห์คนตามหลักการของนิติเผยแพร่ฯ เป็นการประจำ แสดงความประสงค์ให้ตั้งทรัพย์สินจำนวนที่บริจาคในคราวนี้และในคราวก่อน ๆ เป็นทุนมีชื่อต่างว่า “**ทุนครโมท**” (ชื่อนี้ตั้งตามเสียงร้องเรียกตนของเด็กนักเรียน) ทุนนี้ตั้งเป็นทุนเมื่อ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๓

๗. ทุนบริจาคเลขที่ ๒ ใน (ก) ผู้บริจาค ๆ ด้วยประสงค์มีส่วนได้ดำเนินการเพื่อกุศลตามหลักการในนิติเผยแพร่ฯ เป็นการประจำ ประสงค์ให้ตั้งทรัพย์สินจำนวนนี้เป็นทุนมีชื่อต่างอยู่ในนิติเผยแพร่ฯ ว่า “**ทุนสุชาติ วัฒนสินธุ์**” ทุนนี้ตั้งเมื่อ ๑๓ เมษายน ๒๕๑๓.

พิธีอภิเษกสมรส เพื่อกำหนดตนเป็นคู่ครอง พระนาค ฌาย์อำพัน ภาณุภร ฐิติพลย์และศิษย์ภรรยา ๒๕๑๓

ภาษิตหลังสมถ

“อนตฺตมโม อนตฺตมโมติ ภนฺเต วุจฺจติ,
กตโม นุ โข ภนฺเต อนตฺตมโม?” “รูป โข
ราช อนตฺตมโม เวทนา อนตฺตมโม สณฺญา
อนตฺตมโม สงฺขารา อนตฺตมโม วิญฺญาณํ
อนตฺตมโม.”

“ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นที่เคารพ พระผู้มีพระภาคเจ้าย่อม
ตรัสพระอนุศาสน์ว่า ‘ธรรมเป็นอนัตตา ธรรมเป็นอนัตตา’
ธรรมเป็นอนัตตาได้แก่ธรรมอะไร พระเจ้าคะ?”

“ดูก่อนราชา ธรรมเป็นอนัตตา ได้แก่รูป ธรรมเป็น
อนัตตา ได้แก่เวทนา ได้แก่สัณญา ได้แก่สังขารทั้งหลาย
และได้แก่วิญญาณ”

“ปุณ จปริ ภิกฺขเว อิเธกฺขโ จ ปาปภิกฺขุ ฯ เปฯ โลกสมิ.”

“ภิกษุทั้งหลาย ยังมีมหาโจรที่พระตถาคตจะบอกอยู่อีก:
ภิกษุลามกบางรูปในธรรมวินัยนี้ เล่าเรียนธรรมวินัยที่
พระตถาคตได้แสดงให้ชุมชนได้รู้ทั่วถึง ไว้แล้ว ได้บิณฑบาต
วินัยตามที่พระตถาคตได้ตรัสรู้ขึ้นมาเพื่อตน (คือบิดสันใจ
ความแห่งธรรมวินัยไปตามความคิดเห็นของตน) ภิกษุทั้งหลาย
ภิกษุลามกรูปนี้ เป็นมหาโจรคนที่ ๒ ที่มอยู่ ที่ปรากฏเป็น
ข่าวอยู่ในโลก”